

Biuletyn

ISSN 1233-9784

informacyjny 6/2019

**Obrót
nieruchomościami
rolnymi
Złagodzenie zasad**

Zasady bioasekuracji

**Po pomoc z PROW
Ruszyły kolejne nabory wniosków**

**KOWR pomaga
najbardziej
potrzebującym**

28 lipca br. Wybory do Izb Rolniczych

Samorząd rolniczy jest jedyną reprezentacją rolników, która ma prawo wypowiadać się w imieniu wszystkich rolników w Polsce

minister rolnictwa i rozwoju wsi Jan Krzysztof Ardanowski

W numerze:

MRiRW

Obrót nieruchomościami rolnymi	4
Złagodzenie zasad	
Perspektywy dla mieszkańców obszarów wiejskich	7
Krajowy Program Wsparcia Pszczelarstwa na lata 2020-2022	8
Zasady bioasekuracji	10
Podział nieruchomości	13
Jak to się robi	
Narodowa Wystawa Zwierząt Hodowlanych w Poznaniu	19
Wybrano operacje partnerów KSOW	21
Polska delegacja w Azerbejdżanie	23
Wizyta w Chinach	24
Rada UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa	26
Spotkanie ministrów rolnictwa poszerzonej Grupy Wyszehradzkiej	27
Współpraca polsko-czeska	29

ARiMR

Po pomoc z PROW	30
Ruszyły kolejne nabory wniosków	
Dopłaty 2019: więcej niż rok temu wniosków przestanych przez internet	34

KOWR

Zagospodarowanie państwowych gruntów	35
KOWR pomaga najbardziej potrzebującym	37

KRUS

Nowy kurs e-learningowy KRUS dla najmłodszych mieszkańców wsi	39

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

25 lat

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

Zdaniem ministra

Jan Krzysztof Ardanowski, minister rolnictwa i rozwoju wsi

Szanowni Państwo!

Dziękuję. Przede wszystkim dziękuję mieszkańcom obszarów wiejskich za udział w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Dzięki Państwa głosom zdobyliśmy 27 mandatów. Tym samym uzyskaliśmy wyraźną przewagę nad naszymi konkurentami. To dobrze, bo potrzebna nam jest silna reprezentacja w unijnych strukturach, gdzie do tej pory zapadały decyzje, korzystne przede wszystkim dla największych.

Cieszy to, że doceniają Państwo naszą pracę. Dalej będziemy realizować nasz program i wyrównywać szanse wszystkim naszym Rodakom, bo Polska jest jedna.

Konsekwentnie podejmujemy kolejne zadania. Mam świadomość, że obszary wiejskie są takim miejscem, gdzie nie wystarczą same działania ministra, który ma wpisany rozwój obszarów wiejskich w swoje kompetencje. Na obszarach wiejskich jest potrzeba współdziałania różnych, rozproszonych w innych resortach, elementów. Dlatego przedstawiliśmy, wspólnie z podsekretarzem stanu Ryszardem Zarudzkim, „Strategię Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030”. Jest to nawiązanie do strategii z 2012 roku, którą przygotowali poprzednicy. Uważam, że na ówczesnym etapie był to dobrze przygotowany dokument. Czasy się jednak zmieniają i wraz z nimi zmieniają się warunki. Dlatego przedstawi-

na teraz w czerwcu Strategia, została poddana ocenie. Chcemy wysłuchać wszystkich sugestii, rekomendacji i uwag wszystkich, którym sprawy wsi i rolnictwa są bliskie. Wszystkich, którzy mają wiedzę o tym, jak te obszary wiejskie powinny się rozwijać. Jest to bardzo istotne, gdyż Strategia to jeden z najważniejszych dokumentów, dotyczących rozwoju obszarów wiejskich na najbliższe 10 lat. W mojej ocenie jest ona odpowiedzią na megatrendy, występujące na świecie w odniesieniu do rolnictwa, czyli na: globalizację, demografię, cyfryzację oraz środowisko i klimat. Zagadnienia te były także tematem moich rozmów z ministrami rolnictwa krajów UE podczas spotkania Rady Agrifish w Bukareszcie.

Podstawowe pytanie brzmi, jak sprawić, by obszary wiejskie, które odgrywały tak ogromną rolę w historii Polski, które wiążą się z naszym dziedzictwem narodowym, zostały włączone w procesy rozwoju. Jak zrobić to w taki sposób, aby ludzie tam mieszkający mogli realizować wszystkie swoje cele i aspiracje życiowe. Tak, aby wieś była dobrym, a może nawet najlepszym miejscem do życia.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa jest jedną z 9 strategii tzw. Planu Morawieckiego. Zakładamy, że będzie ona przyjęta przez Radę Ministrów we wrześniu lub październiku tego roku. Do 2 lipca zbieramy wszystkie opinie i prowadzimy konsultacje publiczne.

Celem podstawowym Strategii jest zapewnienie wzrostu dochodów mieszkańców obszarów wiejskich, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym polskiej wsi.

Przygotowanie Strategii to jedno z zadań, które leży po stronie państwa. Systematycznie wprowadzamy w życie różne rozwiązania, które służą poprawie dochodów rolników, czy lepszej organizacji sprzedaży.

Jednak jedną z głównych przeszkód, które widzę w dalszym rozwoju polskiego rolnictwa, we wzroście jego konkurencyjności, jest postawa samych rolników, niechęć do organizowania się i podejmowania wspólnych działań.

Współczesny świat bardzo szybko się zmienia. Realia są całkowicie odmienne od tych, które były 40 czy 30 lat temu. Często słyszę o mitycznym wręcz rynku rosyjskim, czy chińskim. Tymczasem Rosja, ale także i Ukraina przeprowadziły bardzo duże zmiany w swoim rolnictwie. Zasobność gleb, ogromne arealy upraw pozwalają na stosowanie tam dużych agregatów uprawowych i wprowadzanie najnowszych technologii, a to oznacza bardzo dużą produkcję i znaczny udział w rynku światowym. Te kraje stają się już znaczącymi eksporterami. Natomiast to prawda, że rynek chiński jest ogromny, ale musimy mieć świadomość, że wszyscy o niego walczą. Tam muszą być zapewnione odpowiednio duże partie jednorodnego towaru. Przy rozdrobnieniu naszych gospodarstw nie ma szans na konkurencję ilościową, możemy tylko konkurować jakością.

Nie można też nie zauważyć, że otaczający nas świat staje się coraz bardziej niemoralny, nieetyczny. Bogata północ, do której my się zaliczamy, godzi się na głód i śmierć głodową tysięcy ludzi dziennie. Według szacunków na świecie głoduje ponad 800 milionów ludzi, a niedojada około 3 mld.

Z drugiej strony postępująca globalizacja sprawiła, że mamy do czynienia z niesamowitą łatwością transportu, jego szybkością i sprawnością logistyczną. To sprawia, że każdy produkt, który się na świecie pojawi i będzie na niego zapotrzebowanie, szybko trafi w dowolne miejsce, a to dotyczy także żywności. Dziś produkty żywnościowe dostarczane są także drogą lotniczą, czy statkiem. Rejs takiego statku przez Atlantyk zajmuje już tylko 5-6 dni.

Te przykłady pokazują skalę zmian, jakie zaszły w ostatniej dekadzie na globalnym rynku, w tym również na rynkach rolnych. Musimy zdawać sobie z tego sprawę, ale widzę, że do wielu rolników to nie dociera.

Kiedyś byliśmy w Europie pionierami spółdzielczości, wspólnych form pracy. Nasi przodkowie dobrze rozumieli, że razem są w stanie efektywniej pracować i szyb-

ciej wdrażać najnowsze osiągnięcia. Działali tak w czasie zaborów, w dwudziestoleciu międzywojennym. Co się z tymi ideami stało? Dlaczego tak trudno znowu zacząć wspólnie działać? Tłumaczenie, że wynika to z czasów przymusowej kolektywizacji, jest dla mnie nie do przyjęcia. Do świadomości rolników musi dotrzeć, że bez współdziałania, bez organizowania się w spółdzielnie czy w grupy producenckie nie będą w stanie sprostać coraz ostrzejszej konkurencji. Wszyscy musimy zadbać o to, aby tak się nie stało. To również zadanie dla samorządu rolniczego.

Po raz kolejny przypomnę, że przed nami wybory do Izby Rolniczych. W nich także powinniśmy gremialnie uczestniczyć. Po pierwsze, aby mandat wybranych był bardzo silny, a po drugie, aby zostali wybrani rzeczywiście najlepsi z nas. Odpowiedzialność obywatelska, poczucie wspólnoty wymaga od nas samych zaangażowania. Łatwo jest krytykować, protestować, ale dużo trudniej jest przedstawiać propozycje rozwiązań i podejmować decyzje. Udział w wyborach do Izby Rolniczych to jeden z przejawów odpowiedzialności. Idę głosować, bo nie jestem obojętny, bo zależy mi na tym, aby wybrani byli ci, do których mam zaufanie, bo się sprawdzili w działaniu. Wybrani zaś muszą mieć pewność, że za nimi stoją murem rolnicy. Nie garstka, nie paru znajomych, ale większość z uprawnionych, a nie z głosujących.

Demokracja to nie tylko m.in. prawo do artykułowania swoich poglądów, ale w mojej opinii również poczucie odpowiedzialności i siły własnego głosu. To przekonanie, że mój głos jest ważny.

Skupiłem się dziś na tych dwóch sprawach. Wbrew pozorom są one ze sobą bardzo ściśle związane. Łączy je podstawowy problem – zdolność do współdziałania, a właściwie jej brak.

Bez gospodarczego zorganizowania się – przegramy.

Bez silnego samorządu rolniczego – też przegramy.

Nie możemy liczyć tylko na środki z programów unijnych. Owszem, bardzo dużo z nich skorzystaliśmy. Za nami 25 lat Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. To jedna z większych agencji płatniczych w Unii Europejskiej. Zwracam uwagę, że nie jest ona kreatorem polityki rolnej. Jest natomiast narzędziem do jej realizacji. Do realizowania płatności UE z I i II filara, ale również jest realizatorem transferu płatności na poziomie polityki narodowej. Państwo nie może opierać się tylko na środkach zewnętrznych. Państwo musi mieć własną narodową politykę, służącą wsparciu obszarów wiejskich i rolnictwa.

Tak samo rolnik nie może się opierać tylko na wsparciu, pochodzącemu ze środków unijnych i budżetu krajowego. Główny jego dochód powinien pochodzić z gospodarstwa rolnego.

Obrót nieruchomościami rolnymi

Złagodzenie zasad

26 kwietnia 2019 r. Sejm uchwalił ustawę *o zmianie ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego oraz o zmianie niektórych innych ustaw*. Spełnione zostały oczekiwania społeczne w zakresie „poluzowania” zasad dotyczących obrotu nieruchomościami rolnymi.

Na taki krok zdecydowano się przede wszystkim z uwagi na pozytywną rolę zmian wprowadzonych ustawą z 14 kwietnia 2016 r. o *wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw* (Dz. U. poz. 585, z późn. zm.). Należy pamiętać o przyczynach wprowadzenia w 2016 r. obostrzeń w zakresie nabywania nieruchomości rolnych. Ziemia rolna, w istocie będąc specy-

ficznym, ograniczonym towarem, często była w przeszłości i jest przedmiotem pożądania przez inwestorów niezainteresowanych jej uprawą, a jedynie osiągnięciem zysku z jej dalszej odsprzedaży. Nabywanie nieruchomości rolnych w celach spekulacyjnych doprowadziło do sytuacji, że w Polsce cena 1 ha gruntów rolnych w 2016 r. w obrocie prywatnym wyniosła 39 706,00 zł i była wyższa o około 600% niż w roku 2004 (6 606,00 zł). Jeszcze

wyższy był wzrost cen w zakresie obrotu gruntami państwowymi. W tych samych latach cena 1 ha gruntów rolnych wzrosła o ok. 700% do 32 255,00 zł w 2016 r., podczas gdy w 2004 r. wynosiła 4 682,00 zł. Tak drastyczny wzrost cen ziemi rolnej wywoływał negatywne skutki. Wysokie ceny nieruchomości rolnych stanowiły bowiem barierę do ich nabycia przez najbardziej do tego predestynowanych, posiadających odpowiednie kwalifikacje, rolników indywidualnych, którzy nie mogli powiększać swoich gospodarstw rodzinnych. Konkurując z podmiotami dysponującymi dużym kapitałem, w szczególności spółkami prawa handlowego, traktującymi

zakup nieruchomości rolnych, jako lokatę kapitału, byli na straconej pozycji. Sytuacja, że podmioty niezainteresowane prowadzeniem działalności wytwórczej w rolnictwie, nabywały nieruchomości rolne, traktując je wyłącznie, jako lokatę kapitału była nie do zaakceptowania. Ustawą o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw wprowadzono więc szereg regulacji, mających na celu ochronę gruntów rolnych przed spekulacyjnym wykupem, jak również zapewnienie, że nieruchomości rolne nabywane będą dla celów rolniczych. Do najważniejszych skutków regulacji wprowadzonych tą ustawą należy zaliczyć zahamowanie wzrostu cen nieruchomości rolnych na rynku prywatnym, a nawet ich spadek na rynku ziemi państwowej. W 2018 r., średnia cena sprzedaży gruntów rolnych na rynku prywatnym wyniosła 43 370 zł i była wyższa w stosunku do 2016 r. o około 9%. Natomiast na rynku państwowym cena ta ukształtowała się w wysokości 26 402 zł i była niższa w stosunku do roku 2016 o około 18%. Przepisy przeciwdziałające spekulacyjnemu nabywaniu nieruchomości rolnych okazały się więc skuteczne. Drugim, nie mniej ważnym skutkiem działań tej ustawy, było umożliwienie rolnikom indywidualnym powiększania ich gospodarstw rodzinnych. W końcu urzeczywistniona została obowiązująca już od 16 lat zasada konstytucyjna, zgodnie z którą gospodarstwo rodzinne jest podstawą ustroju rolnego w Polsce.

Uchwalona 26 kwietnia 2019 r. ustawa o zmianie ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego oraz o zmianie niektórych innych ustaw jest przede wszystkim efektem prowadzonego w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi monitoringu rozwiązań wprowadzonych przepisami

ustawy z 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw, jak i prowadzonych ze środowiskiem rolniczym konsultacji. Po trzech latach od wprowadzenia ustawą o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw rozwiązań, pojawiła się potrzeba zmiany lub doprecyzowania obowiązujących przepisów, a także wprowadzenia nowych regulacji. Ustawą z 26 kwietnia 2019 r., oprócz przepisów ustawy z 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego, znowelizowane zostały również przepisy ustaw: z 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, z 10 lutego 2017 r. o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa oraz z 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze.

Do wprowadzanych rozwiązań, które będą miały na celu złagodzenie dotychczas obowiązujących ograniczeń w obrocie nieruchomościami rolnymi w zakresie ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego należy zaliczyć w szczególności:

- rozszerzenie zakresu przypadków, w których nabywcami nieruchomości rolnych mogą być podmioty nieposiadające statusu rolnika indywidualnego. Tymi przypadkami, będącymi między innymi możliwością nabycia nieruchomości rolnej o powierzchni mniejszej niż 1 ha, w toku postępowania egzekucyjnego i upadłościowego, czy też w wyniku zniesienia współwłasności, podziału majątku wspólnego po ustaniu małżeństwa oraz działu spadku. W przypadkach tych nie będzie już potrzebna zgoda Dyrektora Generalnego KOWR na nabycie nieruchomości rolnej. KOWR będzie miał jednak prawo pierwokupu (lub prawo nabycia), takich nieruchomości;
- rozszerzenie katalogu osób bliskich

(które mogą nabywać nieruchomości rolne bez ograniczeń) o rodzeństwo rodziców oraz pasierbów;

- doprecyzowanie trybu postępowania oraz przesłanek warunkujących wyrażenie zgody przez Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na nabycie nieruchomości rolnej przez określenie:

- ✓ wymogów, jakie powinien spełniać wniosek o wyrażenie zgody oraz wskazanie dokumentów, jakie należy do niego dołączyć,
- ✓ sposobu udokumentowania braku możliwości sprzedaży nieruchomości rolnej na rzecz rolników indywidualnych (w tym też celu powstanie system teleinformatyczny pozwalający na umieszczenie ogłoszeń i reagowanie na te ogłoszenia; niezbędne będzie nieodpłatne umieszczenie na stronie internetowej KOWR ogłoszenia o zamiarze sprzedaży nieruchomości rolnej),
- ✓ przypadków wskazujących, kiedy należy uznać, że żaden rolnik indywidualny nie złożył odpowiedzi na ogłoszenie.

Zasady postępowania w związku ze złożeniem wniosku o wyrażenie zgody na nabycie nieruchomości rolnej staną się bardziej przejrzyste;

- zastąpienie obowiązku dawania przez nabywcę nieruchomości rolnej rękopisami należytego prowadzenia działalności rolniczej, wymogiem zobowiązania się przez niego do prowadzenia działalności rolniczej na nabywanej nieruchomości. Istniejące dotychczas przepisy mogły powodować dowolną interpretację pojęcia rękopisami. Ustawodawca uznał, że wystarczającym rozwiązaniem będzie to, że każdy z nabywców będzie musiał się zobowiązać do prowadzenia działalności rolniczej. Zobowiązanie takie jest łatwiejsze do spełnienia. Każdy z nabywców będzie jednak zobowiązany do realizacji tego zobowiązania;
- zmniejszenie z 10 lat do 5 lat okresu, przez który:

➤ nabywca nieruchomości rolnej jest obowiązany prowadzić gospodarstwo rolne, w skład którego weszła nabywana nieruchomość,

➤ nabyta nieruchomość nie może być zbyta ani oddana w posiadanie innym podmiotom.

Zmiana ta umożliwi po upływie 5 lat od nabycia zbywanie i oddanie w posiadanie nieruchomości rolnej innym podmiotom. Będzie też możliwe zbycie nieruchomości rolnej, czy też oddania jej w posia-

rektor Generalny KOWR obowiązany będzie brać pod uwagę wydając decyzję. Tymi przesłankami są w uzasadnionych przypadkach ważny interes nabywcy nieruchomości rolnej lub interes publiczny;

- rozszerzenie katalogu przypadków wyłączających stosowanie obowiązku prowadzenia gospodarstwa rolnego przez okres 5 lat, jak i przez ten okres nie zbywania jej, ani nie oddania w posiadanie. Zmiana ta spowoduje przede wszystkim, że ograni-

cienia w obrocie nieruchomości rolnej, w tym w obrocie udziałami w spółkach kapitałowych, które posiadają nieruchomości rolne o łącznej powierzchni mniejszej niż 5 ha. Podobną zasadę wprowadzono w przypadku spółek osobowych.

Jedną z nowych, a zrazem istotnych regulacji wprowadzonych ustawą z 26 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego oraz o zmianie niektórych innych ustaw do ustawy z 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa jest możliwość wyodrębnienia z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa przez Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, za zgodą Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, nieruchomości, które wraz z innymi składnikami mienia tworzą nierozdzielny, zorganizowany całość gospodarczą, tzw. „ośrodków produkcji rolnej”. KOWR będzie gospodarował ośrodkami w drodze oddania ich na czas oznaczony do odpłatnego korzystania (po przeprowadzeniu przetargu) osobom prawnym lub fizycznym, które spełniają wskazane w ustawie warunki. Zgodnie z inną zmianą wprowadzoną w tej ustawie, nie będzie konieczne wydzierżawienie albo sprzedaż nieruchomości rolnych o powierzchni mniejszej niż 1 ha w pierwszej kolejności na powiększenie lub utworzenie gospodarstw rodzinnych. Rozszerzony więc zostanie krąg potencjalnych nabywców takich nieruchomości.

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi prowadzony jest ciągły monitoring regulacji dotyczących obrotu nieruchomościami rolnymi, stąd też nie jest wykluczone, że w najbliższym czasie zaproponowane zostaną kolejne rozwiązania w tym zakresie.

Dowodem potwierdzającym osobiste prowadzenie gospodarstwa rolnego będzie pisemne oświadczenie prowadzącego to gospodarstwo zamiast poświadczenia urzędowego

danie przed upływem 5 lat od dnia jej nabycia – po uzyskaniu stosownej zgody;

- zastąpienie długotrwałych procedur sądowych decyzjami administracyjnymi. Zgoda na zbycie lub oddanie w posiadanie nabytej nieruchomości rolnej przed upływem 5 lat od dnia jej nabycia będzie wyrażana przez Dyrektora Generalnego KOWR w drodze decyzji administracyjnej (a nie jak dotychczas przez sąd), a organem wyższego stopnia będzie Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Rozwiązanie takie znacznie przyspieszy procedurę wyrażania zgody na zbycie lub oddanie w posiadanie nabytej nieruchomości rolnej przed upływem 5 lat. Dodatkowo wskazano przesłanki, które Dy-

rektor Generalny KOWR obowiązany będzie brać pod uwagę wydając decyzję. Tymi przesłankami są w uzasadnionych przypadkach ważny interes nabywcy nieruchomości rolnej lub interes publiczny;

- wprowadzenie pisemnego oświadczenia prowadzącego gospodarstwo zamiast poświadczenia urzędowego. Dowodem potwierdzającym osobiste prowadzenie gospodarstwa rolnego będzie pisemne oświadczenie prowadzącego to gospodarstwo. Zrezygnowano zatem z wymogu poświadczenia takiego oświadczenia przez wójta, burmistrza czy też prezydenta miasta, co też jest rozwiązaniem korzystnym dla rolników;
- wyłączenie stosowania prawa

Perspektywy dla mieszkańców obszarów wiejskich

22 maja br. prezydent RP Andrzej Duda podsumował w Belwedrze cykl konferencji pt. *Perspektywy dla mieszkańców obszarów wiejskich*. W spotkaniu uczestniczył również minister rolnictwa i rozwoju wsi Jan Krzysztof Ardanowski.

Całe przedsięwzięcie zorganizowane było pod auspicjami Prezydenta RP. Zaangażowanych w nie zostało trzynaście ministerstw oraz Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. W ramach cyklu konferencji odbyło się siedem konferencji w pięciu województwach: wielkopolskim, warmińsko-mazurskim, zachodniopomorskim, kujawsko-pomorskim i lubuskim. Głównym celem spotkań było przekazanie informacji o działaniach podejmowanych przez rząd oraz o inicjatywach przedstawianych przez Głowę Państwa. Zaprezentowanych zostało ponad sto inicjatyw służących poprawie jakości życia na wsi.

Prezydent Andrzej Duda podkreślał w czasie spotkania w Belwedrze, że mieszkańcy obszarów wiejskich potrzebują rozwoju infrastruktury, dostępu do dobrej edukacji, do szerokopasmowego internetu, czyli stworzenia takich warunków, by móc konkurować pod względem jakości życia z mieszkańcami dużych miast.

Uczestniczący w spotkaniu minister rolnictwa i rozwoju wsi Jan Krzysztof Ardanowski zaznaczył, że wieś jest nie tylko miejscem życia i pracy rodzin rolniczych, ale to także miejsce, w którym chcą się coraz częściej osiedlać ludzie, którzy nie zajmują się rolnictwem.

– Jednocześnie determinacją na-

szego rządu jest to, abyśmy utrzymali jak największą ilość rodzin rolniczych zajmujących się rolnictwem – podkreślił szef resortu rolnictwa.

Zwrócił również uwagę na konieczność wzmocnienia programu aktywizacji zawodowej na terenach po byłych pgr-ach, na których

stwa mogą uczestniczyć w rynku sprzedając swoje produkty bez zbędnej biurokracji i obciążeń fiskalnych. W ten sposób polscy rolnicy uzyskali najlepsze rozwiązania w tym zakresie wśród państw Unii Europejskiej.

Szef resortu rolnictwa złożył również podziękowania Prezydentowi RP za udzielane cały czas wsparcie i pomoc np. w promocji polskiej żywności, informowaniu o jej wysokiej jakości, czy też przy wdrażaniu nowej ustawy o Kołach Gospodyń Wiejskich.

Prezydent Andrzej Duda podkreślał w czasie spotkania w Belwedrze, że mieszkańcy obszarów wiejskich potrzebują rozwoju infrastruktury, dostępu do dobrej edukacji i do szerokopasmowego internetu

mieszkańcy zostali pozostawieni sami sobie po zmianach ustrojowych. Minister podkreślił, że podejmowane przez resort działania sprzyjają rozwojowi przedsiębiorczości na wsi. – Ułatwienia w ramach rolniczego handlu detalicznego oraz produkcji marginalnej, ograniczonej i lokalnej są tego dowodem – zaznaczył minister i dodał, że dzięki wprowadzonym w życie przepisom również małe gospodar-

Podkreślił również znaczenie utworzenia Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi. – To bardzo ważne, aby dokumentować udział mieszkańców obszarów wiejskich w życiu społecznym, gospodarczym i kulturowym Polski – stwierdził minister Ardanowski.

Biuro Prasowe

☎ 22 623 18 38

Zdjęcie: J. Szymczuk/KPRP

Krajowy Program Wsparcia Pszczelarstwa na lata 2020-2022

W marcu br. przekazany został do Komisji Europejskiej do zatwierdzenia Krajowy Program Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce na lata 2020-2022 (KPWP).

Został on przygotowany na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG): nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.).

Na podstawie zgłaszanego przez organizacje pszczelarskie zapotrzebowania na środki finansowe, Polska przedkładała Komisji Europejskiej KPWP na lata 2020-2022, zaproponowała budżet na poziomie 32,5 mln euro (uwzględniając 50% finansowanie Unii Europejskiej). Oznacza to 82% wzrost budżetu w porównaniu do KPWP 2016-2019 (17,8 mln euro). Ostateczna wysokość budżetu

Programu zostanie przyjęta w drodze Decyzji wykonawczej KE.

W wyniku konsultacji ze środowiskiem pszczelarskim ustalono, że w ramach Programu będą realizowane następujące środki wsparcia:

- pomoc techniczna skierowana do pszczelarzy i organizacji pszczelarzy (44% budżetu);
- zwalczanie inwazji pasożytów i chorób pszczoł, w szczególności warrozy (33% budżetu);
- racjonalizacja sezonowego przenoszenia uli (4% budżetu);
- środki mające na celu wsparcie zasiedlania uli (18% budżetu);
- poprawa jakości produktów, aby

skuteczniej pozycjonować produkty na rynku (1% budżetu).

W KPWP na lata 2020-2022 uwzględniono m.in. rolniczy handel detaliczny, produkcję metodami ekologicznymi oraz wsparcie dla małych gospodarstw pasiecznych:

- W Działaniach: *wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych oraz wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych*, o pomoc polegającą na częściowej refundacji kosztów zakupu nowego sprzętu pszczelarskiego oraz analiz miodów, będą mogli ubiegać się pszczelarze umieszczający na rynku produkty pszczele w ramach, między innymi, rolniczego handlu detalicznego;

- W Działaniu *wspieranie walki z warząz produktami leczniczymi weterynaryjnymi*, w przypadku pasiek, których właściciele posiadają certyfikat produkcji metodami ekologicznymi, będzie możliwa refundacja nabycia produktów leczniczych do walki z warząz, zawierających substancje czynne wymienione w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 889/2008 z 5 września 2008 r. ustanawiającym szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli (Dz. Urz. UE L 250 z 18.09.2008, str. 1, z późn. zm.);

- W Działaniu *ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrowniej*, możliwość ubiegania się o refundację kosztów zakupu nowych przyczep (lawet) do przewozu uli, wag pasiecznych, urządzeń dźwigowych do załadunku i rozładunku uli dla pszczelarzy, rozszerzono na pszczelarzy posiadających co najmniej 25 pni pszczelich (dotychczas co najmniej 30 pni pszczelich). Ponadto, w Działaniu *pomoc na odbudowę*

Ponad 30 proc. środków budżetu Krajowego Programu Wsparcia Pszczelarstwa na lata 2020-2022 zostanie przeznaczony na zwalczanie inwazji pasożytów i chorób pszczół

i poprawę wartości użytkowej pszczół, w przypadku pszczelarzy posiadających małe pasieki (do 6 pni pszczelich) zniesiono obowiązujący limit 20% aktualnie posiadanych pni pszczelich, w ramach którego można się ubiegać o refundację kosztów zakupu pakietów i oddatków pszczelich.

O refundację środków finansowych będą się mogli ubiegać: związki pszczelarskie, stowarzyszenia pszczelarzy, zrzeszenia pszczelarzy, spółdzielnie pszczelarskie, gru-

py producentów rolnych – w zakresie działalności pszczelarskiej oraz organizacje producentów, natomiast końcowymi beneficjentami wsparcia będą producenci produktów pszczelich posiadający pnie pszczele, wpisani do rejestru prowadzonego przez powiatowego lekarza weterynarii.

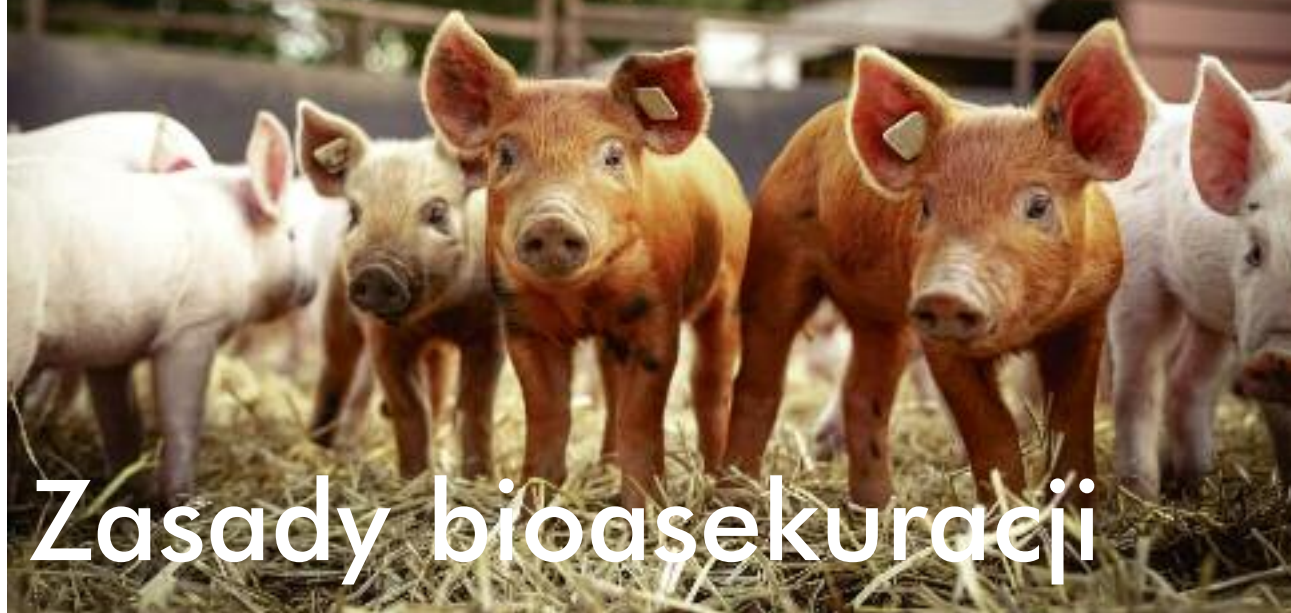
Departament Rynków Rolnych

☎ 22 623 18 45

Zdjęcia: ©Pantherstock / Photogenica, fotolia

Część środków Programu będzie służyła poprawie jakości produktów

Zasady bioasekuracji

Afrykański pomór świń (ASF) to szybko szerząca się, zakaźna choroba wirusowa, na którą podatne są świny domowe oraz dziki. ASF to już stałe wyzwanie epizootyczne dla całej Europy. Oprócz Polski ASF dotyka również inne państwa członkowskie Unii Europejskiej – Łotwę, Estonię, Litwę, Rumunię, Czechy, Węgry i Belgię, oraz kraje trzecie. Wirus nie jest groźny dla człowieka, ale może powodować istotne skutki ekonomiczne, gospodarcze oraz społeczne.

W przypadku wystąpienia ogniska ASF u świń, powiatowy lekarz weterynarii lub wojewoda wyznacza, w drodze rozporządzenia (aktu prawa miejscowego), obszar zapowietrzony o promieniu co najmniej 3 km oraz obszar zagrożony sięgający co najmniej 7 km poza obszar zapowietrzony. Wyznaczenie ww. obszarów skutkuje koniecznością stosowania się do szeregu zakazów, nakazów i ograniczeń związanych m.in. z koniecznością likwidacji zakażonego stada, ograniczeniami w obrocie żywymi swiniami i produktami z wieprzowiny. Następnie wyznaczane są przez Komisję Europejską urzędowe strefy zagrożenia i występowania ASF (tzw. obszar ochronny, obszar objęty ograniczeniami i obszar zagrożenia). Wystąpienie ogniska ASF

na danym terenie powoduje poważne konsekwencje dla właścicieli świń oraz dla producentów mięsa wieprzowego.

Jedną z podstawowych metod zabezpieczenia gospodarstwa przed wniknięciem ASF jest ścisłe przestrzeganie norm tzw. bioasekuracji. Z tego powodu, na terytorium Polski określono zasady zabezpieczania gospodarstw utrzymujących świny w obrębie ww. urzędowych stref, a od 28 lutego 2018 r. – także poza tymi strefami.

W chwili obecnej na obszarze całego kraju należy spełniać w tym zakresie następujące wymagania:

- karmienie świń paszą zabezpieczoną przed dostępem zwierząt wolno żyjących;
- prowadzenie rejestru środków transportu do przewozu świń, paszy lub produktów ubocznych pocho-

dzenia zwierzęcego, wjeżdżających na teren gospodarstwa oraz rejestru wejść osób do pomieszczeń, w których są utrzymywane świny;

- zabezpieczenie budynku, w którym są utrzymywane świny, przed dostępem zwierząt wolno żyjących oraz domowych;

- utrzymywanie świń w odrębnych, zamkniętych pomieszczeniach, w których są utrzymywane tylko świny, mających oddzielne wejścia oraz niemających bezpośredniego przejścia do innych pomieszczeń, w których są utrzymywane inne zwierzęta kopytne;

- wykonywanie czynności związanych z obsługą świń wyłącznie przez osoby, które wykonują te czynności tylko w danym gospodarstwie;

- stosowanie przez osoby wykonujące czynności związane z obsługą świń, przed rozpoczęciem tych czynności, środków higieny niezbędnych do ograniczenia ryzyka szerzenia się afrykańskiego pomoru świń, w tym mycie i odkażanie rąk oraz oczyszczanie i odkażanie obuwia;

- bieżące oczyszczanie i odkażanie narzędzi oraz sprzętu wykorzystywanych do obsługi świń;

- używanie przez osoby wykonujące czynności związane z obsługą świń odzieży ochronnej oraz obuwia ochronnego przeznaczonego wyłącznie do wykonywania tych czynności;
- wyłożenie mat dezynfekcyjnych przed wejściami do pomieszczeń, w których są utrzymywane świnię, i wyjściami z tych pomieszczeń, przy czym szerokość wyłożonych mat powinna być nie mniejsza niż szerokość danego wejścia lub wyjścia, a długość – nie mniejsza niż 1 m, a także stałe utrzymywanie tych mat w stanie zapewniającym utrzymanie skuteczności działania środka dezynfekcyjnego;
- sporządzenie przez posiadaczy świń spisu posiadanych świń, z podziałem na prosięta, warchlaki, tuczniaki, lochy, loszki, knury i knurki, oraz bieżące aktualizowanie tego spisu;
- zabezpieczenie wybiegu dla świń podwójnym ogrodzeniem o wysokości wynoszącej co najmniej 1,5 m, związanym na stałe z podłożem – w przypadku utrzymywania świń w gospodarstwie w systemie otwartym;
- zakaz wnoszenia i wwożenia na teren gospodarstwa, w którym są utrzymywane świnię, zwłok dzików, tusz dzików, części tusz dzików i produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, pochodzących z dzików oraz materiałów i przedmiotów, które mogły zostać skażone wirusem afrykańskiego pomoru świń;
- zakaz wykonywania czynności związanych z obsługą świń przez osoby, które w ciągu ostatnich 72 godzin uczestniczyły w polowaniu na zwierzęta łowne lub odłowię takich zwierząt;
- przestrzeganie zakazu karmienia świń zielonką lub ziarnem pochodzącymi z obszaru objętego ograniczeniami lub obszaru zagrożenia, chyba że tę zielonkę lub to ziarno

poddano obróbce w celu unieszkodliwienia wirusa afrykańskiego pomoru świń lub składowano w miejscu niedostępnym dla dzików co najmniej przez 30 dni przed ich podaniem świom;

- przestrzeganie zakazu wykorzystywania w pomieszczeniach, w których są utrzymywane świnię, słomy na ściółkę dla zwierząt pochodzącej z obszaru objętego ograniczeniami lub obszaru zagrożenia, chyba że tę słomę poddano obróbce w celu unieszkodliwienia wirusa afrykańskiego pomoru świń lub składowano w miejscu

go z tego gospodarstwa, a także stałe utrzymywanie tych mat w stanie zapewniającym utrzymanie skuteczności działania środka dezynfekcyjnego;

- uniemożliwienie osobom postronnym wchodzenia do budynków, w których są utrzymywane świnię;
- wdrożenie programu monitorowania i zwalczania gryzoni;
- oczyszczenie i odkażenie, a w razie potrzeby dezynsekcję, po każdym przemieszczeniu świń lub produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego otrzymanych ze świń,

W przypadku wystąpienia ogniska ASF powiatowy lekarz weterynarii lub wojewoda, wyznacza obszar zapowietrzony oraz obszar zagrożony

niedostępnym dla dzików co najmniej przez 90 dni przed jej wykorzystaniem.

Dodatkowo na obszarze ochronnym, obszarze objętym ograniczeniami i obszarze zagrożenia obowiązują następujące zasady:

- wyłożenie mat dezynfekcyjnych przed wjazdami do gospodarstwa, w którym są utrzymywane świnię, i wyjazdami z tego gospodarstwa, przy czym szerokość wyłożonych mat powinna być nie mniejsza niż szerokość wjazdów i wyjazdów, a długość – nie mniejsza niż obwód największego koła środka transportu wjeżdżającego lub wyjeżdżające-

środków transportu, które były użyte do ich przemieszczenia na obszarze ochronnym lub obszarze zagrożenia, lub obszarze objętym ograniczeniami, lub z tych obszarów.

Stosowanie w gospodarstwie ww. wymagań jest kontrolowane przez organy Inspekcji Weterynaryjnej (powiatowi lekarze weterynarii). W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości wydawane są decyzje administracyjne nakazujące usunięcie uchybień lub ubój albo zabicie świń i zakaz ich utrzymywania w gospodarstwie.

Zastosowanie się do ww. obowiązków, przy jednoczesnym ogra-

Środki transportu użyte do przemieszczania świń na obszarze ochronnym, obszarze objętym ograniczeniami i obszarze zagrożenia, muszą być każdorazowo oczyszczane i odkażane

niczeniu do niezbędnego minimum liczby osób wchodzących do pomieszczeń, gdzie utrzymywane są zwierzęta, jest istotnym czynnikiem ograniczającym ryzyko wystąpienia tej groźnej gospodarczo choroby u świń, a także warunkiem koniecznym dla ograniczania ryzyka pojawiania się jej kolejnych ognisk.

Jednocześnie należy przypomnieć, że w każdym gospodarstwie, z którego zwierzęta lub środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego są wprowadzane na rynek, powinny znajdować się m.in.:

- wydzielone miejsce do składowania środków dezynfekcyjnych, zabezpieczone przed dostępem osób niepowołanych;
- odzież i obuwie przeznaczone tylko do obowiązkowego użycia w gospodarstwie;
- maty dezynfekcyjne w liczbie zapewniającej zabezpieczenie wejść i wjazdów do gospodarstwa w przypadku wystąpienia zagrożenia epizootycznego;
- środki dezynfekcyjne w ilości niezbędnej do przeprowadzenia dożądanej dezynfekcji.

Konieczne jest używanie przez osoby wykonujące czynności związane z obsługą świń odzieży ochronnej oraz obuwia ochronnego przeznaczonego wyłącznie do wykonywania tych czynności

Dodatkowo należy zwrócić uwagę na fakt, że przypadku zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, w tym ASF, możliwe jest stosowanie wyłącznie dopuszczonych do obrotu produktów biobójczych, które są przeznaczone do odkażania. Dopuszczaniem do obrotu produktów biobójczych w Polsce zajmuje się Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych. Wszystkie informacje zawarte w instrukcji stosowania, jak i charakterystyce produktu zostały potwierdzone przez w/w Urząd na podstawie badań dostarczonych przez producenta. Tylko jeżeli produkt biobójczy jest wyprodukowany zgodnie z deklaracją producenta, a jego użycie odbywa się zgodnie z instrukcją stosowania – spełnione są warunki deklarowane przez producenta odnośnie do skuteczności działania takiego produktu. Również nanoszenie produktu biobójczego na dezynfekowane powierzchnie powinno być przeprowadzane przy użyciu dopuszczonych do stosowania rozwiązań w sposób gwarantujący przeprowadzenie skutecznej dezynfekcji.

Biorąc pod uwagę, że odpowiednie zabezpieczenie gospodarstwa, w tym dostosowanie budynków do określonych wymagań związanych z bioasekuracją, wiąże się z dodatkowymi kosztami i może powodować konieczność wprowadzenia niezbędnych zmian, możliwe jest skorzystanie z różnych form pomocy. Szczegółowe informacje w tym zakresie można uzyskać w oddziałach regionalnych lub biurach powiatowych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Departament Bezpieczeństwa

Żywności i Weterynarii

☎ 22 623 18 43

Zdjęcia: fotolia, archiwum ARiMR

Podział nieruchomości

Jak to się robi

Problematyka podziału nieruchomości, rozgraniczenia nieruchomości oraz wznowienia znaków granicznych jest materią zróżnicowaną ze względu na wielopłaszczyznowość zawartych w niej zagadnień administracyjnych i technicznych, bowiem wyznaczenie granic nieruchomości koncentruje w sobie aspekty z pogranicza prawa administracyjnego, gospodarczego i cywilnego, w zakresie których występują wątki własnościowe, wieczystoksięgowe czy techniczne.

Przestawienie wybranych zagadnień w procedurze rozgraniczenia i podziału nieruchomości oraz wznowienia znaków granicznych ma na celu wskazanie relacji pomiędzy tymi postępowaniami, istotnych z punktu widzenia osób, które w tych postępowaniach bezpośrednio uczestniczą.

PODZIAŁ NIERUCHOMOŚCI

Podział nieruchomości polega na określeniu w dotychczasowych granicach nieruchomości innej konfiguracji geodezyjnej działek gruntu wchodzących w jej skład.

Podział geodezyjny dokonywany jest w drodze decyzji administracyjnej wydawanej przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta albo, jako wynik rozstrzygnięcia sądowego skutkującego podziałem prawnym nieruchomości. Podział nieruchomości może nastąpić w celu:

- zniesienia współwłasności nieruchomości zabudowanej co najmniej dwoma budynkami, wzniesionymi na podstawie pozwolenia na budowę, jeżeli podział ma polegać na wydzieleniu dla poszczególnych współwłaścicieli, wskazanych we wspólnym wniosku, budynków wraz z działkami gruntu niezbędny-

mi do prawidłowego korzystania z tych budynków;

- wydzielenia działki budowlanej, jeżeli budynek został wzniesiony na tej działce przez samoistnego posiadacza w dobrej wierze;
- wydzielenia części nieruchomości, której własność lub użytkowanie wieczyste zostały nabyte z mocy prawa;
- realizacji roszczeń do części nieruchomości, wynikających z przepisów ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami lub z odrębnych ustaw;
- realizacji przepisów dotyczących przekształceń własnościowych albo likwidacji przedsiębiorstw państwowych lub samorządowych;
- wydzielenia części nieruchomości objętej decyzją o ustaleniu lokalizacji drogi publicznej;
- wydzielenia części nieruchomości objętej decyzją o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej;
- wydzielenia części nieruchomości objętej decyzją o zezwoleniu na re-

alizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego w rozumieniu przepisów ustawy z 12 lutego 2009 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie lotnisk użytku publicznego albo decyzją o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie CPK w rozumieniu przepisów usta-

w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na cele inne niż rolne i leśne, a w przypadku braku planu miejscowego wykorzystywanych na inne cele;

- podział nieruchomości rolnych i leśnych – przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na cele rolne i le-

ków tych pomiarów do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego (Dz. U. Nr 263, poz. 1572).

Zgodnie z art. 92 ust. 1 u. g. n., przepisów ustawy, a tym samym i rozporządzenia w sprawie sposobu i trybu dokonywania podziałów nieruchomości, nie stosuje się do nieruchomości położonych na obszarach przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na cele rolne i leśne, a w przypadku braku planu miejscowego do nieruchomości wykorzystywanych na cele rolne i leśne.

W rozumieniu ustawy o gospodarce nieruchomościami, za nieruchomości wykorzystywane na cele rolne i leśne uznaje się nieruchomości wykazane w ewidencji gruntów i budynków (katastrze nieruchomości), jako użytki rolne albo grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, a także wchodzące w skład nieruchomości rolnych użytki kopalne, nieużytki i drogi, jeżeli nie ustalono dla nich warunków zabudowy i zagospodarowania terenu (art. 92 ust. 2).

W art. 93 i 94 u.g.n. zdefiniowane zostały przez ustawodawcę materialnoprawne przesłanki warunkujące możliwość dokonania podziału nieruchomości. W szczególności podziału nieruchomości można dokonać, jeżeli jest on zgodny z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jeśli nieruchomość jest położona na obszarze nieobjętym obowiązkiem sporządzenia tego planu – podziału nieruchomości można dokonać, jeżeli nie jest on sprzeczny z przepisami odrębnymi albo jest zgodny z warunkami określonymi w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Jednym z podstawowych warunków dokonania podziału nieruchomości jest zapewnienie projek-

W przepisach prawnych istnieją trzy sposoby podziałów geodezyjnych nieruchomości

wy z 10 maja 2018 r. o Centralnym Porcie Komunikacyjnym;

- wydzielenia części nieruchomości objętej decyzją o pozwoleniu na realizację inwestycji w rozumieniu przepisów ustawy z 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowy przeciwpowodziowych;

- wydzielenia działki budowlanej niezbędnej do korzystania z budynku mieszkalnego;

- wydzielenia działek gruntu na terenach zamkniętych.

SPOSODY PODZIAŁÓW GEODEZYJNYCH NIERUCHOMOŚCI

W przepisach prawnych istnieją trzy sposoby podziałów geodezyjnych nieruchomości:

- podział nieruchomości zurbanizowanych – przeznaczonych

śne, a w przypadku braku planu miejscowego wykorzystywanych na takie cele;

- sądowy podział nieruchomości.

■ Podział nieruchomości zurbanizowanych

Dla nieruchomości zurbanizowanych podstawą prawną dokonywania podziałów nieruchomości są:

- ustawa z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2018 r. poz. 2204, zwaną dalej u. g. n.);

- rozporządzenie Rady Ministrów z 7 grudnia 2004 r. w sprawie sposobu i trybu dokonywania podziałów nieruchomości (Dz. U. Nr 268, poz. 2663);

- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 9 listopada 2011 r. w sprawie standardów technicznych wykonywania geodezyjnych pomiarów sytuacyjnych i wysokościowych oraz opracowywania i przekazywania wyni-

towanym działkom ewidencyjnym dostępu do drogi publicznej. Za dostęp do drogi publicznej uważa się również wydzielenie drogi wewnętrznej wraz z ustanowieniem na tej drodze służebności drogi koniecznej lub sprzedaży udziału w prawie do działki gruntu stanowiącej drogę wewnętrzną.

Podział nieruchomości, prowadzony w trybie przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami, jest postępowaniem administracyjnym prowadzonym przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

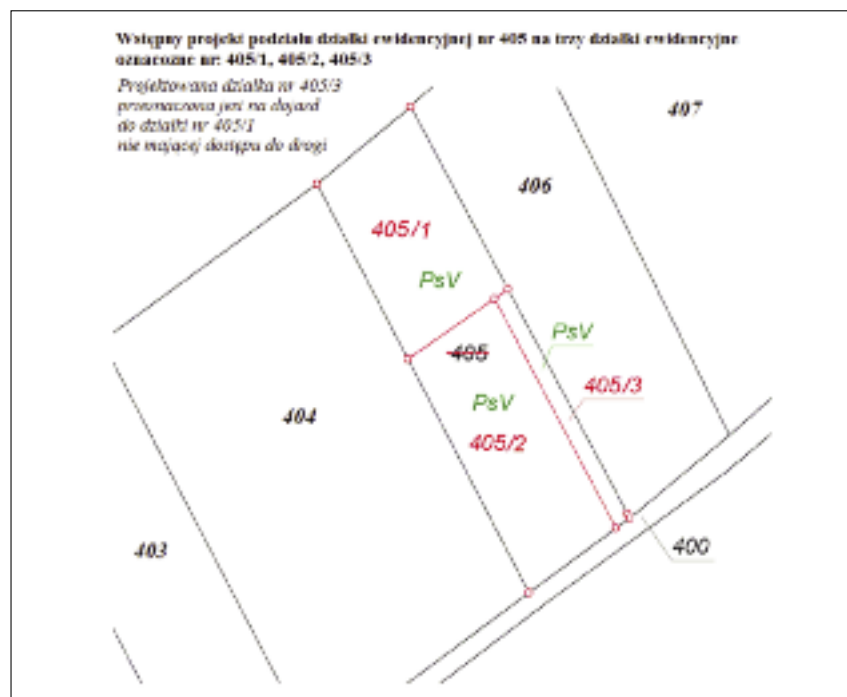
Początkowym etapem podziału nieruchomości jest przygotowanie wstępnego projektu podziału nieruchomości, opracowanego na kopii mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – na kopii mapy ewidencyjnej (katastralnej), uzupełnionej o niezbędne dla projektu podziału elementy zagospodarowania terenu. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie sposobu i trybu dokonywania podziałów nieruchomości, wstępny projekt podziału nieruchomości powinien zawierać w szczególności:

- granice i oznaczenie nieruchomości podlegającej podziałowi według danych z ewidencji gruntów i budynków (katastru nieruchomości);
- powierzchnię nieruchomości podlegającej podziałowi;
- naniesione w kolorze czerwonym granice i powierzchnie projektowanych do wydzielenia działek gruntu;
- przedstawioną w formie graficznej w kolorze czerwonym lub w formie opisowej propozycję sposobu zapewnienia projektowanym działkom gruntu dostępu do drogi publicznej.

Wydanie przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) opinii na temat wstępnego projektu podziału następuje po uprzednim złożeniu wniosku o podział nieruchomości wraz z dokumentem stwierdzającym

cym tytuł prawny do nieruchomości (odpis z księgi wieczystej, akt własności), wypisem z rejestru gruntów i kopią mapy ewidencyjnej oraz decyzją o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, ale tylko w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania prze-

jektu podziału nieruchomości. Operat techniczny z projektu podziału przekazany zostaje do ośrodka dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej właściwego starostwa powiatowego, celem kontroli i przyjęcia do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, który

Wstępny projekt podziału (Źródło: Opracowanie własne)

strzennego. Opinia ma formę postanowienia, na które stronie przysługuje zażalenie do samorządowego kolegium odwoławczego.

Po pozytywnym zaopiniowaniu wstępnego projektu podziału, geodeta posiadający uprawnienia zawodowe do wykonywania podziałów nieruchomości dokonuje czynności geodezyjnych zmierzających do odszukania punktów załamania granic oraz dokładnego określenia powierzchni nieruchomości podlegającej podziałowi. Czynność ta zakończona jest okazaniem granic zainteresowanym stronom oraz sporządzeniem protokołu z przyjęcia granic nieruchomości do podziału.

Następnym etapem podziału jest sporządzenie, w oparciu o wstępny projekt podziału ostatecznego, pro-

jektu podziału nieruchomości. Operat techniczny z projektu podziału przekazany zostaje do ośrodka dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej właściwego starostwa powiatowego, celem kontroli i przyjęcia do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, który

jest podstawą dla wójta (burmistrza, prezydenta miasta) do zatwierdzenia projektu podziału nieruchomości decyzją administracyjną. Od decyzji zatwierdzającej podział nieruchomości stronom przysługuje prawo odwołania do samorządowego kolegium odwoławczego. Ostateczna decyzja zatwierdzająca podział nieruchomości stanowi podstawę wyznaczenia w terenie nowych granic poprzez wytyczenie przez geodetę punktów granicznych i ich stabilizacji, a także do wprowadzenia odpowiednich zmian w operacie ewidencji gruntów i budynków oraz w księgach wieczystych.

Chronologiczny wykaz czynności w procedurze podziału nieruchomości zurbanizowanych:

- zlecenie geodecie przez właściciela nieruchomości pracy geodezyjnej dotyczącej podziału nieruchomości;
- zgłoszenie przez geodetę w ośrodku dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej właściwego starostwa powiatowego (ODGiK) pracy geodezyjnej w zakresie podziału nieruchomości;
- przyjęcie przez ODGiK zgłoszenia pracy geodezyjnej i wydanie geodecie niezbędnych materiałów do przeprowadzenia czynności podziału nieruchomości;
- ustalenie przez właściciela nieruchomości oraz geodetę czy jest aktualny miejscowy plan zagospodarowania

działu nieruchomości z MPZP (WZiZT);

- sporządzenie przez geodetę operatu z podziału nieruchomości;
- przekazanie przez geodetę operatu z podziału nieruchomości do kontroli ODGiK, celem przyjęcia do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego (PZGiK);
- przekazanie przez geodetę zaewidencjonowanego w PZGiK operatu z podziału nieruchomości do wójta gminy, celem wydania decyzji o zatwierdzeniu podziału nieruchomości;
- wydanie przez wójta gminy decyzji o zatwierdzeniu podziału nieruchomości;

la wpisu w księdze wieczystej w zakresie zmian po podziale nieruchomości.

■ Podział nieruchomości rolnych i leśnych

Dla nieruchomości rolnych i leśnych podstawą prawną dokonywania podziałów nieruchomości są:

- ustawa z 17 maja 1989 r. – *Prawo geodezyjne i kartograficzne* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2101);
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 9 listopada 2011 r. w sprawie standardów technicznych wykonywania geodezyjnych pomiarów sytuacyjnych i wysokościowych oraz opracowywania i przekazywania wyników tych pomiarów do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego (Dz. U. Nr 263, poz. 1572);
- rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. z 2016 r. poz. 1034).

Przepisy ustawy o gospodarce nieruchomościami tylko w przypadkach określonych w art. 92 stosuje się do podziałów nieruchomości przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na cele rolne i leśne, a w przypadku braku takich planów, w stosunku do nieruchomości wykorzystywanych na cele rolne i leśne. Tak więc w stosunku do nieruchomości rolnych i leśnych przepisy ustawy o gospodarce nieruchomościami będą miały zastosowanie w dwóch przypadkach:

- dokonanie podziału spowodowałoby konieczność wydzielenia nowych dróg niebędących niezbędnymi drogami dojazdowymi do nieruchomości wchodzących w skład gospodarstw rolnych (np. dróg publicznych, których lokalizacja wynika z planu miejscowego, decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicz-

Podział nieruchomości rolnych i leśnych, do których nie mają zastosowania przepisy ustawy o gospodarce nieruchomościami, dokonywany jest poprzez sporządzenie operatu podziałowego

wania przestrzennego (MPZP) lub czy przed złożeniem wniosku o podział nieruchomości była wydana decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu (WZiZT);

- sporządzenie przez geodetę (właściciela nieruchomości) wstępnego projektu podziału nieruchomości;
- złożenie przez właściciela nieruchomości do wójta gminy wniosku o podział nieruchomości wraz ze wstępnym projektem podziału oraz załącznikami;
- wydanie przez wójta opinii w formie postanowienia w zakresie zgodności wstępnego projektu po-

• wyznaczenie i utrwalenie na gruncie przez geodetę punktów granicznych po podziale nieruchomości oraz sporządzenie protokołu granicznego;

- przekazanie przez wójta gminy do ODGiK decyzji o zatwierdzeniu podziału nieruchomości oraz protokołu granicznego w celu włączenia ich do operatu oraz skartowania podziału nieruchomości na mapę zasadniczą (ewidencyjną);
- wprowadzenie przez ODGiK zmian w ewidencji gruntów i budynków (katastrze nieruchomości);
- dokonanie na wniosek właścicie-

nego lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej);

- dokonanie podziału spowodowałoby wydzielenie działek gruntu o powierzchni mniejszej niż 0,3000 ha.

Podział nieruchomości rolnych i leśnych, do których nie mają zastosowania przepisy ustawy o gospodarce nieruchomościami, dokonywany jest na podstawie przepisów prawa geodezyjnego i kartograficznego poprzez sporządzenie operatu podziałowego. Zakres treści mapy z projektem podziału został określony w rozporządzeniu w sprawie standardów technicznych wykonywania geodezyjnych pomiarów sytuacyjnych i wysokościowych oraz opracowywania i przekazywania wyników tych pomiarów do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego.

Podział nieruchomości rolnych i leśnych jest podziałem „uproszczonym”, ponieważ nie wymaga wydania decyzji administracyjnej wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o zatwierdzeniu projektu podziału, albowiem warunkiem jego zatwierdzenia jest pozytywna kontrola operatu technicznego (należy przez to rozumieć przyjęcie wyników pracy geodezyjnej do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego) i ujawnienie zmian w operacie ewidencji gruntów i budynków. Po pomyślnym zakończeniu całej procedury podziału nieruchomości, upoważniony do czynności związanych z podziałem nieruchomości przez właściciela gruntu geodeta, przekazuje właścicielowi dokumentację niezbędną do dokonania odpowiednich zmian w księdze wieczystej.

■ Sądowy podział nieruchomości

W tym przypadku należy wskazać, że podział nieruchomości może być również zatwierdzony przez sąd powszechny. Stosownie do postano-

wień art. 96 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami, w sytuacji gdy o podziale nieruchomości orzeka sąd powszechny, wójt (burmistrz, prezydent miasta) nie wydaje decyzji zatwierdzającej podział nieruchomości. Przepis ten stanowi, że sąd powszechny będzie właściwy do zatwierdzenia ewidencyjnego podziału nieruchomości tylko wtedy, gdy jest to niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy głównej, należącej do wyłącznej właściwości tego sądu. Są to między innymi sprawy dotyczące stwierdzenia nabycia prawa własności do części nieruchomości, sprawy

nieniem tej dokumentacji rozstrzygnąć sprawę cywilną, tj. dział spadku lub zniesienie współwłasności nieruchomości. Tylko w przypadku konieczności zachowania zgodności podziału nieruchomości orzeczanego przez sąd z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego albo z decyzją o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu lub z przepisami odrębnymi, sąd zobowiązany jest do zasięgnięcia w tym względzie jedynie opinii wójta (burmistrza, prezydenta miasta), która to opinia nie przybiera formy postanowienia.

Rozgraniczenie nieruchomości ma na celu ustalenie przebiegu ich granic przez określenie położenia punktów i linii granicznych, utrwalenie tych punktów znakami granicznymi na gruncie oraz sporządzenie przez geodetę odpowiednich dokumentów

dotyczące zniesienia współwłasności, dział spadku itp. Własność sądu w sprawach podziału nieruchomości sprowadza się do tego, że gdy rozstrzygnięcie przez sąd sprawy cywilnej wymagałoby uprzedniego wydzielenia działki gruntu z dotychczasowej nieruchomości, to w takim przypadku sąd nie oczekuje na wydanie w tym względzie decyzji administracyjnej wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o zatwierdzeniu takiego podziału nieruchomości, lecz we własnym zakresie powołuje biegłego sądowego z dziedziny geodezji i kartografii w celu sporządzenia operatu podziałowego, aby z uwzględ-

Zatem orzeczenie sądu wywołuje zarówno skutki prawne w wyniku których nastąpi zmiana właściciela części nieruchomości, jak i skutki ewidencyjne (geodezyjne), polegające na określeniu w dotychczasowych granicach nieruchomości innej konfiguracji geodezyjnej działek gruntu wchodzących w jej skład. Podkreślenia wymaga jednak fakt, że w sprawach będących we własności sądu powszechnego, podział ewidencyjny nieruchomości jest skutkiem prawnym orzeczenia sądowego, ponieważ w samej sentencji orzeczenia sąd nie orzeka o zatwierdzeniu ewidencyj-

nego podziału nieruchomości, lecz rozstrzyga sprawę cywilną z oznaczeniem numeru i granic działki lub działek gruntu zaprojektowanych w dokumentacji sporządzonej przez biegłego geodetę.

ROZGRANICZENIE NIERUCHOMOŚCI

Na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów prawa kwestie dotyczące postępowania o rozgraniczenie nieruchomości reguluje ustawa z 17 maja 1989 r. *Prawo geodezyjne i kartograficzne* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2101, zwana dalej p.g.k.), rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 14 kwietnia 1999 r. w sprawie rozgraniczenia nieruchomości (Dz. U. Nr 45, poz. 453) oraz art. 153 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. *Kodeks cywilny* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1025).

Rozgraniczenie nieruchomości ma na celu ustalenie przebiegu ich granic przez określenie położenia punktów i linii granicznych, utrwalenie tych punktów znakami granicznymi na gruncie oraz sporządzenie odpowiednich dokumentów. Postępowanie o rozgraniczenie nieruchomości ma obligatoryjnie fazę administracyjną oraz fakultatywnie fazę sądową.

W trybie postępowania administracyjnego postępowanie o rozgraniczenie nieruchomości prowadzi wójt. W toku tego postępowania zgodnie z art. 31 p.g.k., upoważniony przez wójta geodeta odzwierciedla na gruncie przebieg granic na podstawie zebranej dokumentacji geodezyjno-kartograficznej. Postępowanie kończy się zgodnie z art. 33 ust. 1 p.g.k. wydaniem decyzji o ustaleniu przebiegu granicy. W razie gdy regulacji granicy nie można wykonać na podstawie zebranych dowodów, geodeta przyji-

muje oświadczenia stron dotyczące przebiegu granicy. Jeżeli strony w zgodnych oświadczeniach wskazują przebieg granicy, geodeta dokonuje stabilizacji punktów granicznych, pomiaru granicy oraz sporządza protokół graniczny, który będzie podstawą do zakończenia postępowania oraz wydania zgodnie z art. 33 ust. 1 p.g.k. decyzji o rozgraniczeniu nieruchomości. W razie sporu, co do przebiegu linii granicznych, geodeta nakłania strony do zawarcia ugody. Podczas negocjacji geodeta przedstawia stronom wszystkie dowody i argumenty za proponowanym przebiegiem granicy. Jeżeli ugoda regulująca przebieg granicy nie zostanie zawarta lub nie ma podstaw do wydania decyzji, o której mowa w art. 33 ust. 1 p.g.k., upoważniony geodeta tymczasowo utrwala punkty graniczne, oznacza je na szkicu granicznym, sporządza opinię i całość dokumentacji przekazuje właściwemu wójtowi, który umarza postępowanie administracyjne i przekazuje sprawę z urzędu do rozpatrzenia sądowi.

W toku postępowania sądowego postępowanie o rozgraniczenie nieruchomości prowadzi sąd rejonowy w trybie postępowania nieprocesowego, kończącego się wydaniem postanowienia, od którego służy uczestnikom apelacja do sądu okręgowego.

WZNOWIENIE ZNAKÓW GRANICZNYCH

Na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów prawa procedurę wznowienia znaków granicznych reguluje ustawa z 17 maja 1989 r. *Prawo geodezyjne i kartograficzne* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2101, zwana dalej p.g.k.).

Zgodnie z art. 39 p. g. k., wznowienie znaków granicznych ma miejsce wówczas, gdy granica nie-

ruchomości jest granicą prawną, to znaczy że istnieją dokumenty wskazujące na bezsporne położenie punktów granicznych, przy czym na gruncie nastąpiło ich zatarcie, zniszczenie lub uszkodzenie. Istotą wznowienia znaków granicznych jest ich fizyczne odtworzenie, a więc przywrócenie stanu, jaki istniał przed ich przesunięciem, uszkodzeniem lub zniszczeniem, a takich działań nie dokonuje się w postępowaniu administracyjnym, ani też w trybie sądowym, lecz na zlecenie zainteresowanego, w wyniku czynności materialno-technicznej geodety legitymującego się odpowiednimi uprawnieniami zawodowymi w dziedzinie geodezji i kartografii. Wznowienie znaków granicznych w tym trybie stanowi jedynie techniczną procedurę geodezyjną, mającą na celu wyznaczenie zasięgu granicy prawnej na gruncie i stabilizacji jej trwałymi znakami geodezyjnymi.

Z czynności wznowienia znaków granicznych należy sporządzić protokół. Przepis art. 39 p.g.k. nie konkretyzuje formy protokołu, dlatego też geodeta dokonujący wznowienia znaków granicznych sporządza go na formularzu protokołu granicznego, stosowanym w postępowaniu rozgraniczeniowym. W przypadku, gdy po okazaniu znaków granicznych przez geodetę pojawi się spór, co do przebiegu granicy, geodeta przedstawia stronom wszystkie dowody i argumenty za wyznaczonym przez niego przebiegiem granicy. Jeżeli zatem zaistnieje spór między stronami, co do przebiegu granicy prawnej, to jego rozstrzygnięcie może nastąpić jedynie poprzez jej uregulowanie w postępowaniu o rozgraniczenie nieruchomości.

Departament Gospodarki Ziemią

☎ 22 623 18 41

Zdjęcia: fotolia

Narodowa Wystawa Zwierząt Hodowlanych w Poznaniu

Narodowa Wystawa Zwierząt Hodowlanych (NWZH) odbyła się w Poznaniu w dniach 17-19 maja 2019 r. na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich. Tegoroczne święto hodowców było kontynuacją 28 wcześniejszych edycji Krajowych Wystaw Zwierząt Hodowlanych, przy czym zgodnie z decyzją ministra rolnictwa i rozwoju wsi Jana Krzysztofa Ardanowskiego obchodziło się ono pod zmienioną nazwą, aby tym samym uczcić obchody 100-lecia niepodległości Polski.

Jednocześnie należy wspomnieć, że dokładnie 90 lat wcześniej na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich została otwarta Powszechna Wystawa Krajowa, zwana potocznie Pewuką. Pewuka trwała od 19 maja do 30 września 1929 r. Została zorganizowana z okazji 10-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę, a jej

celem było zaprezentowanie dorobku odrodzonego państwa pol-

skiego. W ramach Pewuki odbyła się Wystawa Zwierząt Hodowlanych, podczas której zaprezentowano 1005 sztuk bydła, 756 koni, 525 owiec, 486 świń, ogromną liczbę kogutów, kaczek i gęsi. Zgodnie z informacją podaną przez ówczesny „Kurier Poznański”, w Europie nie było jeszcze nigdy tak wielkiej wystawy zwierząt. Zwierzęta zostały przywiezione do Poznania koleją. Wykorzystano do tego celu 252 wagony. Ciekawostką jest, że w czasie podróży, w jednym ze składów pociągów urodziło się cielę, które otrzymało imię Pewuka.

W rocznicę 90-lecia otwarcia Pewuki, na terenach Międzynarodowych Targów Poznańskich zagościła elita zwierząt hodowlanych: by-

dła ras mlecznych i mięsnych, koni, owiec i kóz, królików i szynszyli oraz drobiu grzebiącego i wodnego, a także przedstawiciele ras rodzimych poszczególnych gatunków zwierząt gospodarskich. Zwierzęta prezentowało 258 wystawców.

Sprzyjająca pogoda, możliwość obejrzenia najlepszych zwierząt polskiej hodowli oraz liczne atrakcje, w tym w szczególności prezentacje najnowszych technologii i rozwiązań wykorzystywanych w rolnictwie oraz ambulansu dla zwierząt, strefy degustacyjne na terenach

i organizacjami branżowymi hodowców zwierząt gospodarskich.

Na NWZH, ogółem w grupie ocenianych zwierząt zaprezentowano 871 szt. zwierząt, w tym: 259 szt. bydła (156 szt. bydła ras mlecznych i 103 szt. bydła ras mięsnych), 77 koni (w tym 19 szt. kucy szetlandzkich), 149 owiec, 6 kóz, 380 zwierząt futerkowych (królików i szynszyli), oraz 72 stadka drobiu.

Poza konkursem, w ramach ekspozycji ras rodzimych, prezentowane były klacze ze źrebiętami ras:

tytułów wicczempionów. Przyznano również 4 tytuły superczempionów. Hodowcy zwierząt, które uzyskały tytuły czempionów, a także tych zwierząt, którym przyznano złote medale otrzymali nagrody finansowe. Najlepsze zwierzęta były prezentowane szerokiej publiczności w czasie pokazów na specjalnie do tego celu przygotowanych ringach.

Na Wystawie przyznano także szereg nagród specjalnych i wyróżnień, w tym puchary Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi za osiągnięcia w hodowli bydła ras mlecznych dla Stadniny Koni „Nowe Jankowice” Sp. z o.o. oraz hodowcy indywidualnego.

Hodowcy włożyli dużo wysiłku i starań w przygotowanie zwierząt do ekspozycji na Wystawie, co uwidoczniło się w doskonałej kondycji, stopniu pielęgnacji oraz spokojnym zachowaniu się zwierząt, które pozwoliło na obiektywną ocenę ich walorów.

Pozytywnie należy ocenić też sposób prezentacji zwierząt, zarówno w obrębie stanowisk wystawowych, jak też na ringu przed publicznością, zapewniający pokazanie zarówno historii hodowli, jak i najnowszych kierunków oraz aktualnie prowadzonych prac hodowlanych.

NWZH, to obok oceny i pokazów zwierząt hodowlanych, również miejsce wielu imprez towarzyszących, w tym seminariów, spotkań, konkursów, pokazów i degustacji, które podkreśliły jej szczególny charakter. Tradycyjnie dużym zainteresowaniem publiczności cieszyły się pokazy użytkowania koni, w tym pokazy skoków przez przeszkody, ujeżdżenia i ścieżka huculska oraz pokazy zaprzęgów.

Hodowcy najlepszych zwierząt Narodowej Wystawy Zwierząt Hodowlanych uhonorowani zostali medalami. Przyznano także szereg nagród specjalnych i wyróżnień, w tym puchary Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

ekspozycji ras rodzimych pn. „Krajowa wystawa ras rodzimych” i ekspozycji drobiu, ścieżki edukacyjne, strefy animacji i place zabaw dla dzieci sprawiły, że pawilony wystawowe cieszyły się ogromnym zainteresowaniem zwiedzających, wśród których dużą grupę stanowili rodzice z dziećmi oraz młodzież.

Z ramienia Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi funkcję organizatora technicznego Wystawy po raz kolejny pełniło Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt w Warszawie, które współpracowało z Międzynarodowymi Targami Poznańskim Sp. z o.o. w Poznaniu, Instytutem Zootechniki – Państwowym Instytutem Badawczym w Krakowie

konik polski, huculskiej, śląskiej, wielkopolskiej, zimnokrwistej w typie sztumskim i sokólskim, ogiery zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim oraz koza karpacka z przychówkiem. Zorganizowana była również ekspozycja pszczoł środkowoeuropejskich.

Ponadto na NWZH prezentowane były stadko amatorskie kaczek, pisklęta strusi afrykańskich i ryby.

Zwierzęta w grupie konkursowej zostały ocenione przez powołane w tym celu zespoły sędziowskie. Hodowcy najlepszych zwierząt uhonorowani zostali złotymi i srebrnymi medalami. Łącznie przyznano 775 medali złotych i 15 srebrnych oraz 91 tytułów czempionów i 89

Departament Bezpieczeństwa

Żywności i Weterynarii

☎ 22 623 18 43

Zdjęcia: archiwum MRiRW, fotolia

Wybrano operacje partnerów KSOW

Zakończył się proces oceny merytorycznej operacji partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW), zgłoszonych do konkursu nr 3/2019, ogłoszonego w 4 stycznia br. przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Z partnerami KSOW są zawierane umowy na realizację operacji wyłonionych w drodze konkursu. Realizacja operacji zakończy się 31 października 2019 r. Informacje, jakie operacje zostały wybrane, można znaleźć na stronie internetowej KSOW i CDR w Brwinowie (w przypadku operacji realizowanych na poziomie krajowym) oraz urzędów marszałkowskich (w przypadku operacji realizowanych na poziomie regionalnym), gdzie opublikowano listy rankingowe.

W sumie w ramach konkursu nr 3/2019 do 34 jednostek złożono 621 wniosków o wybór operacji na kwotę 40 831 184,84 zł przy limicie w wysokości 26 710 401,41 zł, co stanowi prawie 153% dostępnych środków. Do Jednostki Centralnej KSOW

złożono 86 wniosków na kwotę 17 355 266,93 zł, do 16 urzędów marszałkowskich złożono 459 wniosków na kwotę 19 449 651,95 zł, a do CDR w Brwinowie i 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego złożono 76 wniosków na kwotę 4 026 265,96 zł. Konkurs nr 3/2019 cieszył się zatem dużym zainteresowaniem, o czym świadczy liczba złożonych wniosków o wybór operacji oraz ich kwota.

W ramach wybranych operacji będzie realizowanych wiele ciekawych inicjatyw mających wpływ na rozwój obszarów wiejskich.

Spośród operacji partnerskich wyłonionych na poziomie centralnym w ramach konkursu, na uwagę zasługuje m.in. operacja dotycząca upowszechniania i promocji koncepcji inteligentnych wiosek – smart villages, skierowana do osób i podmiotów, którym bliskie są problemy obszarów wiejskich oraz mieszkańców polskiej wsi. Celem tych operacji jest identyfikacja różnorodnych innowacji społecznych

i cyfrowych pojawiających się w przestrzeni wiejskiej oraz ich upowszechnienie.

Kolejnym przykładem ciekawej operacji jest akcja z udziałem blogerów, której celem jest stworzenie wizerunku polskich obszarów wiejskich, jako atrakcyjnego miejsca do życia i prowadzenia biznesu oraz promocja tego wizerunku z wykorzystaniem najnowszych trendów w marketingu internetowym, w tym współpracy z influencerami. Bezpośrednią grupą docelową operacji będą właściciele inicjatyw wybranych do udziału w projekcie, o których przygotowane zostaną publikacje w formie success stories. W szerszym znaczeniu, grupę docelową operacji będą tworzyć mieszkańcy obszarów wiejskich, poszukujący źródeł dochodu pozarolniczego, planujący założenie lub rozwój istniejącego biznesu opartego o potencjał kulturowy, przyrodniczy czy historyczny obszarów wiejskich.

Następnym ciekawym projektem jest ogólnopolska kampania multimedialna, promująca praktykę

sprzedaży bezpośredniej oraz praktykę funkcjonowania różnych form systemów krótkich łańcuchów dostaw w Polsce. Zgodnie z celem operacji, kampania przyczyni się do budowania świadomości znaczenia, efektów i potencjału rynkowego rozwoju systemów krótkich łańcuchów żywności (KŁŻ) wśród producentów, konsumentów, organizatorów systemów KŁŻ oraz interesariuszy rynku żywności.

Inna, godna polecenia operacja, skierowana jest do starszych mieszkańców gmin wiejskich. Projekt ma zaktywizować i pobudzić do działania poprzez zwiększenie intensywności ich współpracy i integracji oraz poznanie dobrych praktyk wypracowanych przez partnerów projektu w obszarze polityki senioralnej, dzięki uczestnictwu w szeregu działań odbywających się na terenie jednej z gmin wiejskich. W grupie docelowej znajdują się także aktywne osoby starsze – wiejscy liderzy, sołtysi, członkowie organizacji pozarządowych i wiejskich, a także przedstawiciele lokalnych społeczności angażujący się społecznie.

Ciekawa ekspertyza (publikacja) powstanie w wyniku realizacji operacji dotyczącej powstawania innowacji ekologicznych w gospodarstwach rolnych. Publikacja przyczyni się do upowszechnienia wiedzy i informacji dotyczących ekologicznych innowacji rolniczych wśród osób pracujących w rolnictwie na terenie kraju, w tym zarządzających gospodarstwami rolnymi, oraz instytucji publicznych uczestniczących w systemie transferu wiedzy i informacji rolniczej.

Kolejną interesującą operacją wyłonioną w konkursie dla partnerów KSOW są szkolenia i konferencje z zakresu sukcesji gospodarczej rozumianej, jako element wspierania przedsiębiorczości na obszarach wiejskich. Uczestnikami projektu będą rolnicy – właściciele go-

spodarstw rolnych, ich rodziny, potencjalni spadkobiercy, osoby prowadzące działalność gospodarczą na obszarach wiejskich oraz przedstawiciele samorządów terytorialnych, działających na obszarach wiejskich i na rzecz obszarów wiejskich.

Następna, ciekawa operacja ma na celu dotarcie m.in. do niezatrudnionych mieszkańców obszarów wiejskich, w tym osób młodych (do 35 roku życia), a także osób zainteresowanych prowadzeniem przyzagrodowego chowu gęsi oraz przetwórstwem i sprzedażą gęsiny w ramach RHD (Rolniczy Handel Detaliczny) ze specjalistyczną wiedzą z tego zakresu. Projekt będzie także promował gęsinę wśród społeczeństwa, w tym mieszkańców wsi i małych miast. Z projektu skorzystają także potencjalni konsumenci.

Ważna z punktu widzenia podnoszenia świadomości i kształtowania właściwych postaw rolników zmierzających do redukcji emisji zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego będzie operacja, mająca na celu upowszechnianie wiedzy dotyczącej zapisów Dyrektywy NEC i konkluzji BAT w zakresie redukcji emisji amoniaku, która przygotowuje rolników do jej wdrożenia. W ramach operacji zostaną zidentyfikowane i upowszechnione dobre praktyki m.in. w zakresie gospodarki nawozowej oraz stosowania nowoczesnych technik chowu i żywienia zwierząt, redukujących emisję zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego. Nastąpi również aktywizacja mieszkańców wsi na rzecz poprawy jakości powietrza i wód, ochrony środowiska oraz zrównoważonego rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich. Projekt skierowany jest zarówno do osób reprezentujących instytucje na szczeblu centralnym i regionalnym, jak i do rolników oraz mieszkańców wsi.

Planuje się, że kolejny konkurs

dla partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich zostanie ogłoszony w czwartym kwartale br., a jego realizacja będzie mieć miejsce w 2020 r., przy czym zakłada się, że jedną ze zmian w zasadach realizacji operacji, oprócz wprowadzanych co roku kolejnych uproszczeń, będzie możliwość realizacji operacji dwuletnich, które zakończą się w 2021 r.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zachęca wszystkich Partnerów KSOW do śledzenia strony internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi <https://www.gov.pl/web/rolnictwo> oraz strony internetowej <http://ksow.pl/>, na których zamieszczany jest komunikat o konkursie, oraz do składania swoich propozycji operacji w ramach kolejnych konkursów. Wzorem lat ubiegłych planowane są również szkolenia dla Partnerów KSOW na temat tego, jak poprawnie wypełnić wnioski o wybór operacji i refundację. Informacje dot. terminów szkoleń będą publikowane na ww. stronach internetowych. Tych, którzy nie są partnerami KSOW, zachęcamy do zarejestrowania się w bazie partnerów na portalu <http://ksow.pl/>, co umożliwi udział w konkursie.

Zachęcamy również do zapoznania się z publikacją pt. „Dobre praktyki mające wpływ na rozwój obszarów wiejskich – przykłady operacji zrealizowanych w ramach planu operacyjnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w latach 2017-2018”, która jest dostępna na stronie internetowej MRiRW w zakładce „Opracowania i publikacje” oraz na stronie internetowej KSOW w zakładce „Biblioteka”, która może być dla Państwa inspiracją.

Biuro Pomocy Technicznej

☎ 22 623 26 38

Zdjęcie: fotolia

POLSKA DELEGACJA W AZERBEJDŻANIE

W dniach 30-31 maja 2019 r. minister rolnictwa i rozwoju wsi Jan Krzysztof Ardanowski, towarzyszył prezydentowi RP Andrzejowi Dudzie podczas oficjalnej wizyty w Republice Azerbejdżanu.

Ważnym wydarzeniem w ramach wizyty w Baku było podpisanie przez Ministrów Rolnictwa Polski i Azerbejdżanu *Memorandum o Porozumieniu w sprawie współpracy między Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi Rzeczypospolitej Polskiej oraz Ministerstwem Rolnictwa Republiki Azerbejdżanu*, a także podpisanie przez szefów służb fitosanitarnych obu krajów *Memorandum o Porozumieniu między Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa RP a Agencją Bezpieczeństwa Żywności Republiki Azerbejdżanu w sprawach fitosanitarnych*.

Podpisanie ww. memorandów świadczy o wadze, jaką obydwie strony przywiązują do rozwoju bilateralnych relacji oraz o wspólnej woli i gotowości ich pogłębiania. Wdrażanie zapisów obydwu memorandów będzie impulsem do intensyfikacji współpracy dwustronnej w sferze rolnictwa na zasadach partnerstwa i wzajemnych korzyści.

W trakcie wizyty minister Jan Krzysztof Ardanowski odbył rozmowy z Inamem Karimowem, ministrem rolnictwa Azerbejdżanu. Ministrowie potwierdzili wolę współpracy na rzecz rozwoju relacji dwustronnych w dziedzinie rolnictwa ze szczególnym uwzględnieniem kwestii handlu i wzajemnych inwestycji w sektorze rolno-spożywczym, czy też współpracy naukowo-badawczej. Szefowie resortów rolnictwa Polski i Azerbejdżanu wspólnie wyrazili nadzieję na intensyfikację wzajemnych relacji w ww. zakresie.

Minister Ardanowski zaprosił ministra Karimova do złożenia wizyty w Polsce na targach Polagra Food i Polagra Tech. Szef azerbejdżańskiego resortu rolnictwa z zadowoleniem przyjął zaproszenie i jednocześnie stwierdził, że Polska jest uznawana w Azerbejdżanie za ważnego producenta rolnego wśród krajów UE. Minister J. K. Ardanowski pozytywnie ocenił współpracę polskich i azerbejdżańskich służb fitosanitarnych i weterynaryjnych. W tym kontekście stwierdził, że eksport produktów pochodze-

nia zwierzęcego i roślinnego do Azerbejdżanu odbywa się bez problemów. Dodał, że obowiązuje szereg świadectw weterynaryjnych w eksporcie do Azerbejdżanu i mamy nadzieję na szybkie zakończenie prac po stronie azerbejdżańskiej nad świadectwem na produkty jajeczne. Minister Karimov poinformował, że nie widzi przeciwwskazań do uzgodnienia świadectwa weterynaryjnego na produkty jajeczne, zaznaczył jednak, że musi ono uwzględniać azerbejdżańskie wymagania weterynaryjne.

Ministrowie obu krajów omówili również kwestie handlu towarami rolno-spożywczymi, wyrażając przekonanie, że nadal istnieje duży potencjał do wzrostu wzajemnych obrotów handlowych i należy wykorzystać dobre polityczny klimat do ich zwiększenia. Produkty oferowane przez polskich producentów cieszą się dużym zainteresowaniem wśród konsumentów na świecie, konkurują zarówno walorami smakowymi, jak i jakością. W tym kontekście minister Ardanowski poinformował, że wsparcia w zakresie poszukiwania potencjalnych dostawców i odbiorców może udzielić Zagraniczne Biuro Handlowe Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu, które rozpoczęło działalność w 2018 r. w Baku. Podob-

Podpisanie Memorandum o Porozumieniu w sprawie współpracy między Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi Rzeczypospolitej Polskiej oraz Ministerstwem Rolnictwa Republiki Azerbejdżanu

nie przedsiębiorcy mogą liczyć na wsparcie ze strony Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa. Polski minister zachęcał też azerbejdżańskie firmy do udziału w organizowanych w Polsce targach branżowych i zapoznał się z wszechstronną polską ofertą rolno-spożywczą. Minister I. Karimov stwierdził, że dla Azerbejdżanu dziedziną mającą bardzo istotne znaczenie jest technika rolnicza i w tym obszarze widzi perspektywy rozwoju

pogłębionej współpracy z Polską. Minister J. K. Ardanowski potwierdził, że przedsiębiorcy branży maszyn i urządzeń rolniczych z Polski są zainteresowani nawiązaniem kontaktów biznesowych.

Przedmiotem rozmów ministrów rolnictwa była również współpraca ekspercka. Polski minister potwierdził gotowość naszych specjalistów sektora rolno-spożywczego do dalszego udzielania wsparcia eksperckiego partnerom azerbejdzańskim. Dodał, że obecnie realizowany jest projekt twinningowy, finansowany ze środków UE, mający na celu poprawę efektywności i wydajności wsparcia krajowego dla rolnictwa w Azerbejdżanie. Młodszym partnerem projektu jest Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

W czasie wizyty w Baku minister J. K. Ardanowski uczestniczył również w Polsko-Azerbejdzańskim Forum Gospodarczym, w którym wzięły udział firmy z Polski i Azerbejdżanu, w tym także reprezentujące sektor rolno-spożywczy.

W 2018 r. polski eksport rolno-spożywczy do Azerbejdżanu wyniósł 9,4 mln euro. Eksportowaliśmy głównie ekstrakt słodowy, przetwory spożywcze z mąki, sery i twarogi, warzywa przetworzone oraz chleb i pieczywo cukiernicze. W 2018 r. z Azerbejdżanu Polska importowała towary na kwotę 2,3 mln euro, z czego ponad 80% importu stanowiły orzechy.

Departament Współpracy Międzynarodowej

☎ 22 623 24 71

Zdjęcia: J. Szymczuk/KPRP

WIZYTA W CHINACH

Od 14 do 17 maja 2019 r. Ryszard Zarudzki, podsekretarz stanu w MRiRW, składał wizytę w Chińskiej Republice Ludowej. Wizyta odbywała się na zaproszenie ministra rolnictwa i obszarów wiejskich ChRL. Program obejmował udział w 4. Spotkaniu Ministrów Rolnictwa krajów Europy Środkowo-Wschodniej i Chin (format 17+1) w Hangzhou oraz w targach SIAL China w Szanghaju.

Spotkania ministrów Chin i Europy Środkowo-Wschodniej są istotnymi wydarzeniami realizowanymi cyklicznie, stanowiącymi uzupełnienie współpracy dwustronnej z Chinami. Tematem przewodnim tegorocznego posiedzenia było *Cyfrowe Rolnictwo – siłą napędową rewitalizacji obszarów wiejskich*. W swoich wystąpieniach uczestnicy spotkania podkreślali globalne wyzwania dla rolnictwa oraz znaczenie nowych technologii dla zwiększenia efektywności produkcji rolnej. Wiceminister Ryszard Zarudzki zwrócił uwagę na zalety wykorzystania cyfrowego rolnictwa w kontekście racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych, a także dbałości o bezpieczeństwo i odpowiednią jakość produktów oraz ich identyfikowalność. Przedstawił także działania polskiego resortu rolnictwa na rzecz utworzenia Platformy Żywnościowej, której celem

jest uruchomienie elektronicznej platformy sprzedażowej dla produktów rolno-spożywczych.

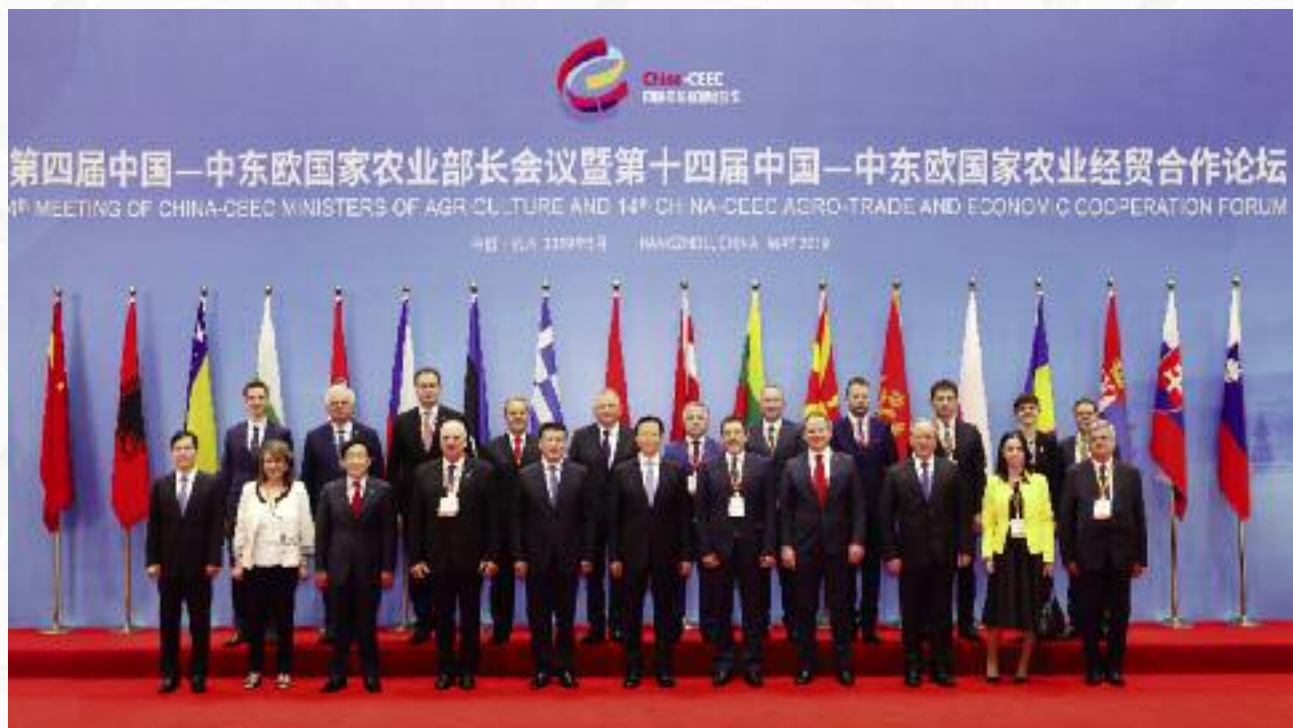
Na marginesie wydarzeń 17+1 wiceminister Zarudzki odbył spotkanie z Qu Dongyu, wiceministrem rolnictwa i obszarów wiejskich ChRL, podczas którego omówiono najważniejsze tematy dwustronnej współpracy w dziedzinie rolnictwa.

Program pobytu obejmował także udział w targach SIAL China w Szanghaju, będących najważniejszą imprezą targowo-wystawienniczą branży rolno-spożywczej w Chinach. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wspólnie z Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa zorganizowało polskie stoisko informacyjno-promocyjne. Prezentowane na nim były wysokiej jakości produkty rolno-spożywcze, w tym m.in. wyróżnione znakiem

Polskie stoisko informacyjno-promocyjne na targach SIAL China w Szanghaju zorganizowane zostało przez MRiRW i KOWR

Uczestnicy 4. Spotkania Ministrów Rolnictwa krajów Europy Środkowo-Wschodniej i Chin w Hangzhou

Poznaj Dobrą Żywność: produkty mleczarskie, mięsne, napoje, soki owocowe, a także wyroby cukiernicze. Polskie firmy były także obecne na targach na stoiskach indywidualnych. Dodatkowo, na stoisku resortu zostały przeprowadzone pokazy kulinarne i degustacje we współpracy m.in. z Funduszem Promocji Mięsa Wołowego. W tegorocznych targach SIAL w sumie uczestniczyły ponad 50 polskich firm sektora rolno-spożywczego.

Szczególnym zainteresowaniem zwiedzających cieszyły się produkty innowacyjne. Polska zaprezentowała

ciekawą ofertę w tym zakresie, o czym świadczy przyznanie przez organizatorów SIAL II miejsca w kategorii „SIAL – innowacja” firmie Soligrano za wegeburgery z papryką.

Przy okazji wizyty w Szanghaju podsekretarz stanu Ryszard Zarudki spotkał się z przedstawicielami władz lokalnych Szanghaju (Komisji ds. rolnictwa), celem przedyskutowania możliwości rozwoju współpracy w dziedzinie rolnictwa.

Wizyta w Chinach została zrealizowana w roku, w którym przypada 70. rocznica nawiązania stosunków dyplomatycznych między Chinami i Polską.

Chiny pozostają jednym z priorytetowych krajów w promocji sektora rolno-spożywczego z uwagi na stałe zainteresowanie polskich przedsiębiorców tej branży wymianą handlową z chińskimi partnerami. W 2018 r. polski eksport produktów rolno-spożywczych wzrósł o 26% do poziomu 128 mln euro. Największym zainteresowaniem partnerów chińskich w roku 2018 cieszyły się: serwatka, mleko niezagęszczone, śmietana niezagęszczona, skóry oraz inne części ptaków, ekstrakt słodowy.

Departament Współpracy Międzynarodowej

☎ 22 623 24 71

Zdjęcia: archiwum MRiRW

Pokazy kulinarne i degustacje na polskim stoisku w czasie targów SIAL zostały przeprowadzone we współpracy m.in. z Funduszem Promocji Mięsa Wołowego. Cieszyły się one ogromnym zainteresowaniem zwiedzających

RADA UE DS. ROLNICTWA I RYBOŁÓWSTWA

14 maja 2019 r. minister Jan Krzysztof Ardanowski wziął udział w posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa, której głównym przedmiotem był pakiet reform WPR po roku 2020.

W zakresie Rozporządzenia ws. planów strategicznych WPR dyskusja ministrów rolnictwa skupiła się wokół dwóch zagadnień z zakresu wdrażania WPR w państwach członkowskich, tj. częstotliwości wyznaczania celów pośrednich WPR, raportowania ich realizacji oraz częstotliwości weryfikacji stopnia ich realizacji, jak również wprowadzenia większej elastyczności w określaniu kwot jednostkowych dla interwencji niebędących płatnościami obszarowymi oraz niezwiązanymi z produkcją zwierząt.

W swojej wypowiedzi minister Jan Krzysztof Ardanowski stwierdził, że trudno rozmawiać o technicznej stronie realizacji WPR, jeżeli do końca nie wiemy, jakimi środkami będziemy dysponować. Realizacja celów określonych w każdym kraju będzie zależała od dostępności środków. Jeżeli będzie ich za mało, to z niektórych celów będzie trzeba zrezygnować, ponieważ koszt ich obsługi byłby za wysoki w stosunku do oczekiwań. Budżet na WPR musi być odpowiednio duży i odpowiadać na zdefiniowane cele i oczekiwania wo-

bec tej polityki: dochodowe, środowiskowe i społeczne.

Natomiast niewątpliwie należy uwzględnić trzy obszary, na które chcemy oddziaływać. Po pierwsze, społeczeństwo europejskie w poszczególnych krajach coraz mniej rozumie potrzebę wspierania rolnictwa i obszarów wiejskich. Pojawiają się głosy kwestionujące zasadność dalszego wsparcia tych obszarów. Dlatego przesunięcie polityki na określenie celów i potem wyników jest właściwe, żeby społeczeństwo lepiej zrozumiało, dlaczego wspieramy rolnictwo.

Drugi obszar – to przyszły kształt WPR, który muszą zrozumieć przede wszystkim sami rolnicy. Powinni oni wiedzieć, dlaczego wyznaczone są akurat takie a nie inne cele, a następnie wdrażane konkretne działania. Z tego względu konieczne jest jak największe uproszczenie tej polityki.

Szalenie ważne jest również, abyśmy umieli dokonać wdrożenia przyszłej WPR przez instytucje do tego powołane, bez nadmiernego wzrostu biurokracji. Dlatego też nadal trzeba pracować nad sposobem wdrażania. Odpowiadając na zadane przez prezydentkę rumuńską pytania do dyskusji w tym punkcie, minister Ardanowski stwierdził, że należy odstąpić od wyznaczania celów pośrednich dla każdego roku. Polska nie popiera ustanawiania corocznych przeglądów postępów realizacji planu strategicznego. Proponujemy raportowanie po-

W majowym posiedzeniu Rady Ministrów ds. rolnictwa UE uczestniczyła polska delegacja pod przewodnictwem ministra Jana Krzysztofa Ardanowskiego. Głównym przedmiotem posiedzenia był pakiet reform WPR po 2020 r.

stępów realizacji planu strategicznego co dwa lata. Dotychczasowe doświadczenia we wdrażaniu programów rozwoju obszarów wiejskich pokazują, że w pierwszych latach osiągnane wyniki są bardzo ograniczone.

Polska opowiada się za rozwiązaniami zaproponowanymi przez prezydencję austriacką i rumuńską w ich wspólnym dokumencie, czyli: rezygnację z określania celów pośrednich dla pierwszych 2-3 lat wdrażania i stosowanie 35% możliwych odchyleń osiągniętych rezultatów do pierwotnych planów.

W ocenie Polski planowanie wskaźników produktu i ustalanie rocznych tzw. kwot jednostkowych dla działań inwestycyjnych będzie bardzo trudne. Ponadto działania inwestycyjne powinny być wyłączone z proponowanego systemu rocznego planowania i rozliczania. Dotychczasowy system monitoringu i oceny realizacji działań inwestycyjnych jest wystarczający, aby uzasadnić wydatki tego rodzaju. Roczne rozliczenie postępów w realizacji interwencji inwestycyjnych powinno opierać się o wydatki, a nie osiągnięcie zaplanowanych wskaźników.

Ponadto na posiedzeniu Rady Ministrowie omawiali sprawy związane z handlem międzynarodowym produktami rolno-żywnościowymi, w tym z dostępem do rynków krajów trzecich. Minister Ardanowski po raz kolejny wskazał na potrzebę dostępu żywności do nowych rynków zbytu. Ponadto zwrócił się do Komisji o oszacowanie skumulowanego efektu już obecnie udzielonych koncesji przez Unię Europejską. Zdaniem Polski, do czasu przeanalizowania tych kwestii i omówienia na forum UE wniosków z analiz, zasadne jest powstrzymanie się od oferowania dalszych koncesji w szczególności na towary najbardziej wrażliwe, jak cukier, mięso wieprzowe, wołowe, drobiowe, bioetanol. Polska ponownie wskazała przy tym na kwestię importu kurczaków z Ukrainy. Naszym zdaniem zasadne by-

łoby także przeanalizowanie skutków liberalizacji handlu rolnego UE dla środowiska naturalnego oraz dla krajów najuboższych rozwiniętych.

Dodatkowo, w ramach spraw różnych, Belgia wspólnie z Polską zwróciły uwagę na trudną sytuację na europejskim rynku jabłek i gruszek, spowodowaną nadmierną podażą na rynkach europejskich oraz rosnącymi kosztami produkcji. Mając na uwadze bardzo niskie ceny, trudną sytuację finansową producentów oraz fakt, że poszukiwanie rynków alternatywnych jest bardzo czasochłonne, oba kraje wezwały Komisję Europejską do udostępnienia dodatkowych środków finansowych dla sektora owoców twardych. Polska i Belgia wezwały także do jak najszybszego wsparcia europejskich producentów jabłek i gruszek za pomocą konkretnych środków.

Stanowisko to poparły Węgry i Słowenia. W tym punkcie obrad do dyskusji włączyły się również Francja, Niemcy, Włochy oraz Grecja. Przedstawiciele tych państw wskazywali, że rok jest rzeczywiście trudny, ale sytuacja nie ma jeszcze znamion kryzysu. Tym niemniej ważne jest, aby mieć dobre narzędzia w instrumentarium zarządzania kryzysowego. Komisarz Hogan zwrócił uwagę na rekordową produkcję jabłek i gruszek w UE oraz wskazał na pewne sygnały poprawy sytuacji w odniesieniu do gruszek. Podkreślił, że służby Komisji Europejskiej analizują dane liczbowe dotyczące sytuacji na rynku jabłek, przesłane przez Polskę do Komisji w nawiązaniu do kwietniowego posiedzenia Rady, kiedy to była omawiana trudna sytuacja na niektórych rynkach. Wniosek Polski i Belgii będzie analizowany celem oceny czy uruchamianie nadzwyczajnych środków jest uzasadnione.

Departament Współpracy Międzynarodowej

☎ 22 623 24 71

Zdjęcie: archiwum MRiRW

SPOTKANIE MINISTRÓW ROLNICTWA POSZERZONEJ GRUPY WYSZEHRADZKIEJ

W dniach 8-9 maja 2019 r. w miejscowości Stará Lesná w Tatrach Wysokich na Słowacji odbyło się spotkanie ministrów rolnictwa państw Grupy Wyszehradzkiej poszerzonej o Bułgarię, Chorwację, Rumunię, Słowenię, Estonię, Litwę, Łotwę i Francję. W spotkaniu podsumującym słowacką prezydencję w GV4

uczestniczył minister rolnictwa i rozwoju wsi Jan Krzysztof Ardanowski. Tematami przewodnimi posiedzenia GV4+ były inicjatywa BIOEAST – biogospodarka, jako akcelerator badań i rozwoju oraz podwójna jakość żywności.

Minister Ardanowski uznał biogospodarkę za wyzwanie dla całego świata. Polska i kra-

Przemówienie szefa polskiej delegacji, ministra rolnictwa Jana Krzysztofa Ardanowskiego w czasie spotkania ministrów rolnictwa poszerzonej Grupy Wyszehradzkiej

je regionu, wykorzystując tzw. rentę zapóźnienia, powinny być liderem m.in. żywnościowego wykorzystania produkcji rolniczej. Szef polskiej delegacji podkreślił również rolę gospodarki leśnej, zwracając uwagę na spójne podejście do ograniczania emisji szkodliwych substancji i jednoczesnego zwiększania pochłaniania tej emisji. Podkreślił, że wspólne działania spr-

Minister zwrócił również uwagę na kwestię marek własnych. Podkreślił, że nie można wprowadzać konsumentów w błąd w zakresie składu produktów. Rażące różnice cen tych samych produktów świadczą o stosowaniu zamienników w produkcji, wobec czego są to już inne produkty.

Polski minister zwrócił również uwagę na konieczność ścisłego współdziałania w ramach Grupy Wyszehradzkiej oraz UE. Skuteczne konkurowanie na globalnym rynku państw Unii jest możliwe tylko wówczas, gdy kraje naszego regionu będą tak samo traktowane i wspierane.

Dwustronne spotkanie ministra rolnictwa Jana Krzysztofa Ardanowskiego z ministrem rolnictwa Republiki Czeskiej Miroslavem Tomanem

wi, że będziemy mocniejsi, gdyż obecnie środki unijne na badania, jak i na innowacyjność trafiają do nas w minimalnym stopniu.

O podwójnej jakości żywności dyskutowano w kontekście zatwierdzenia przez Parlament Europejski dyrektywy dotyczącej lepszego egzekwowania i unowocześniania przepisów w zakresie ochrony konsumenta. Minister Ardanowski poinformował, że podwójne standardy produktów na wspólnym rynku europejskim nie mają uzasadnienia, a zasady uczciwej konkurencji zobowiązują do równego traktowanie wszystkich konsumentów. Podkreślił przy tym, że stosowanie podwójnych standardów żywności jest oszustwem.

Podczas spotkania w Starej Lesnej nastąpiło także przekazanie prezydencji w Grupie Wyszehradzkiej na ręce ministra rolnictwa Republiki Czeskiej.

9 maja 2019 r., na marginesie spotkania ministrów rolnictwa państw Grupy Wyszehradzkiej, odbyło się również dwustronne spo-

tkanie ministra Jana Krzysztofa Ardanowskiego z ministrem rolnictwa Republiki Czeskiej Miroslavem Tomanem, podczas którego ustalono zacieśnienie współpracy polsko-czeskiej w kwestiach odnoszących się do bezpieczeństwa i jakości żywności.

Podkreślono, iż kluczową kwestią w zakresie współpracy w obszarze jakości i bezpieczeństwa żywności, jest bieżące, ścisłe współdziałanie polskich i czeskich

inspekcji, w tym stosowanie istniejących procedur Unii Europejskiej. Minister Ardanowski zaproponował ministrowi Tomanowi bardziej aktywną współpracę polsko-czeską na forum UE w wielu kwestiach ważnych dla sektorów rolnych obu krajów.

Departament Współpracy Międzynarodowej

☎ 22 623 24 71

Zdjęcia: archiwum MRiRW

WSPÓŁPRACA POLSKO-CZESKA

Współpraca polsko-czeska w obszarze bezpieczeństwa i jakości żywności była przedmiotem spotkań przedstawicieli kierownictw Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministerstwa Rolnictwa Republiki Czeskiej.

6 maja 2019 r. w Warszawie odbyło się spotkanie Szymona Giżyńskiego, sekretarza stanu w MRiRW, z Jiřím Šírem, wiceministrem rolnictwa ds. UE i spraw zagranicznych w Ministerstwie Rolnictwa Republiki Czeskiej. Spotkanie poświęcone było kwestii współpracy polsko-czeskiej w obszarze bezpieczeństwa i jakości żywności, w kontekście wykrycia na terytorium Republiki Czeskiej bakterii *Salmonella* w mięsie drobiowym pochodzącym z Polski.

Strona czeska przedstawiła informacje o wykrytych w kwietniu 2019 r. na rynku czeskim przypadkach obecności bakterii *Salmonella* w mięsie drobiowym pochodzącym z Polski. Strona polska poinformowała, że incydenty dotyczące stwierdzenia nieprawidłowej jakości zdrowotnej żywności dotyczą nie tylko produktów z Polski, ale także z innych państw członkowskich, w tym z Czech.

Ministrowie ustalili, że o każdym przypadku wykrycia nieprawidłowości w żywności pochodzącej zarówno z Polski, jak i Republiki Czeskiej, będzie niezwłocznie informowana druga strona. Następnie podejmowane będą działania wyjaśniające przez odpowiednie inspekcje, a informacja zostanie zgłoszo-

na w systemie wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach (RASFF). Dopiero po wyczerpaniu tych procedur może nastąpić poinformowanie opinii publicznej.

Ponadto uzgodniono zorganizowanie w Polsce roboczej wizyty Głównego Lekarza Weterynarii Republiki Czeskiej, w celu poznania funkcjonowania polskiego systemu nadzoru weterynaryjnego, zacieśnienia współpracy inspekcji weterynaryjnych obu krajów i wymiany doświadczeń na poziomie eksperckim. Postanowiono również o stałych kontaktach pozostałych polskich inspekcji odpowiedzialnych za szeroko pojęte bezpieczeństwo żywności (GIJHARS i GIS) z ich czeskimi odpowiednikami.

Departament Współpracy Międzynarodowej

☎ 22 623 24 71

Zdjęcia: archiwum MRiRW

Współpraca polsko-czeska w obszarze bezpieczeństwa i jakości żywności była głównym tematem spotkania sekretarza stanu Szymona Giżyńskiego z Jiřím Šírem, wiceministrem rolnictwa ds. UE i spraw zagranicznych w Ministerstwie Rolnictwa Republiki Czeskiej

Po pomoc z PROW

Ruszyły kolejne nabory wniosków

ARiMR przyjmuje wnioski o przyznanie premii dla młodych rolników, wsparcie na restrukturyzację małych gospodarstw oraz na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych. Programy te finansowane są z PROW na lata 2014-2020.

WYŻSZE PREMIE DLA MŁODYCH ROLNIKÓW

Do 29 czerwca 2019 r. młodzi rolnicy chcący samodzielnie rozpocząć gospodarowanie mogą składać w oddziałach regionalnych ARiMR wnioski o wsparcie. W tegorocznym naborze, który rozpoczął się 31 maja, wprowadzono korzystne dla rolników zmiany, w tym podwyższono kwotę premii – do 150 tys. zł.

■ Kto może uzyskać wsparcie?

○ premię dla młodych rolników może ubiegać się osoba, która w dniu złożenia wniosku ma nie więcej niż 40 lat i posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe. Jeżeli ich nie ma, powinna uzupełnić je w ciągu 3 lat od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy. Musi też posiadać gospodarstwo rolne o powierzchni co najmniej 1 ha i rozpocząć prowadzenie w nim

działalności rolniczej nie wcześniej niż 24 miesiące przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy.

■ Jakie są warunki otrzymania pomocy?

Jednym z warunków przyznania 150 tys. zł premii jest utworzenie gospodarstwa rolnego o wielkości ekonomicznej (SO) nie mniejszej niż 13 tys. euro i nie większej niż 150 tys. euro.

Kolejny wymóg dotyczy powierzchni użytków rolnych w gospodarstwie. Musi być ona, co najmniej równa średniej krajowej, a w województwach, w których średnia powierzchnia gospodarstw jest niższa niż krajowa – gospodar-

Do 29 czerwca 2019 r. młodzi rolnicy chcący samodzielnie rozpocząć gospodarowanie mogą składać w oddziałach regionalnych ARiMR wnioski o wsparcie

stwo musi mieć wielkość średniej wojewódzkiej. Natomiast maksymalna powierzchnia nie może być większa niż 300 ha. Przy czym określony został wymóg, że przynajmniej 70 proc. minimalnej wielkości stanowi przedmiot własności beneficjenta, użytkownika wieczystego lub dzierżawy z zasobu własności rolnej Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.

Pomoc nie może zostać przeznaczona na: chów drobiu (z wyjątkiem produkcji ekologicznej), prowadzenie plantacji roślin wieloletnich na cele energetyczne, prowadzenie niektórych działów specjalnych produkcji rolnej.

W pierwszej kolejności pomoc przysługuje wnioskodawcom, którzy uzyskali największą liczbę punktów, przy czym pomoc jest przyznawana, jeżeli wnioskodawca uzyskał co najmniej 8 punktów.

■ Jak będzie wypłacana premia?

Premia w wysokości 150 tys. zł będzie wypłacana w dwóch ratach:

- I – w wysokości 120 tys. zł – na wniosek o płatność pierwszej raty złożony po spełnieniu przez młodego rolnika warunków, z zastrzeżeniem których została wy-

dana decyzja o przyznaniu pomocy, w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia tej decyzji;

- II – w wysokości 30 tys. zł – na wniosek o płatność drugiej raty złożony po realizacji biznesplanu.

Zgodnie z przepisami rolnik musi przeznaczyć całą kwotę 150 tys. zł premii na inwestycje dotyczące działalności rolniczej lub przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w swoim gospodarstwie. Ważne jest, że co najmniej 70 proc. tej kwoty musi zostać przeznaczona na inwestycje w środki trwałe.

RESTRUKTURYZACJA MAŁYCH GOSPODARSTW TAKŻE DLA NIEUBEZPIECZONYCH W KRUS

Również do 29 czerwca 2019 r. Agencja przyjmuje wnioski o wsparcie na restrukturyzację małych gospodarstw. Oddziały regionalne ARiMR zaczęły je przyjmować 31 maja. W tegorocznym naborze wprowadzono zmiany. M. in. zniesiono wymóg podlegania ubezpieczeniu w KRUS przed złożeniem

wniosku o przyznanie pomocy; złagodzony wymóg dotyczący struktury własnościowej gospodarstwa rolnego w okresie docelowym; wprowadzono kryterium dochodowości lub przychodowości; podwyższono górny próg wyjściowy wielkości ekonomicznej do poziomu poniżej 13 tys. euro, przy zachowaniu wymogu osiągnięcia wzrostu wielkości ekonomicznej w okresie docelowym do co najmniej 10 tys. euro i – w każdym przypadku – o minimum 20 proc., w stosunku do wartości wyjściowej, utrzymując ten poziom co najmniej przez 5 lat od otrzymania pierwszej raty pomocy.

■ Kto może ubiegać się o pomoc?

Premia może być przyznana rolnikowi, który m. in.:

- jest posiadaczem samoistnym lub zależnym:
  - ✓ gospodarstwa rolnego, obejmującego co najmniej 1 ha użytków rolnych, tj. gruntów ornych, sadów, łąk trwałych, pastwisk trwałych, gruntów rolnych zabudowanych, gruntów pod stawami lub gruntów pod rowami, lub
  - ✓ nieruchomości służącej do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej, położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego wielkość ekonomiczna jest mniejsza niż 13 tys. euro;
- jest pełnoletni w dniu złożenia wniosku;
- przedłożył biznesplan dotyczący rozwoju gospodarstwa oraz zobowiązał się do jego realizacji;
- w gospodarstwie, którego jest posiadaczem, prowadzi w celach zarobkowych, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, z wyłączeniem chowu i hodowli ryb. Uznaje się, że rolnik prowadzi działalność rolniczą w celach zarobkowych, jeżeli:
  - ✓ działalność ta nie jest prowadzo-

na w celach naukowo-badawczych;

➤ jego:

➤ dochody z rolnictwa – stanowią co najmniej 25 proc. jego wszystkich dochodów lub

o szacunkowej wartości równej co najmniej kwocie stanowiącej 80 proc. kwoty pomocy.

W ramach inwestycji w środki trwałe rolnik może przeznaczyć pieniądze m.in. na:

Pomoc przyznana na restrukturyzację małego gospodarstwa może zostać przeznaczona m.in. na budowę, przebudowę lub remont budynków i budowli służących produkcji rolniczej

➤ przychody z rolnictwa – stanowią co najmniej 25 proc. wszystkich jego przychodów.

■ Jaka jest wysokość wsparcia?

Na restrukturyzację małego gospodarstwa można otrzymać 60 tys. zł premii wypłacanej w dwóch ratach:

- I rata: 80 proc. pomocy (tj. 48 tys. zł) – po spełnieniu warunków określonych w decyzji o przyznaniu pomocy;
- II rata: 20 proc. pomocy (tj. 12 tys. zł) – po poprawnej realizacji biznesplanu.

■ Na co można przeznaczyć premię?

Pomoc może być przeznaczona na wydatki dotyczące działalności rolniczej w gospodarstwie lub przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytworzonych w gospodarstwie w kwocie stanowiącej co najmniej 100 proc. kwoty pomocy, w tym inwestycje w środki trwałe

- zakup nowych maszyn, urządzeń i wyposażenia;
- budowę, przebudowę lub remont budynków i budowli służących produkcji rolniczej;
- zakup gruntów rolnych, zakup stada podstawowego zwierząt, założenie sadów i plantacji wieloletnich.

■ Jakie są zobowiązania beneficjenta premii?

Rolnik powinien:

- prowadzić działalność rolniczą w gospodarstwie, którego rozwoju dotyczy biznesplan, co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy;
- zrealizować biznesplan w terminie przewidzianym w biznesplanie, lecz nie później niż do dnia upływu 3 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy, w szczególności:
  - prowadzić gospodarstwo zgodnie ze strukturą produkcji,
  - zrealizować zadeklarowane działania,

➤ osiągnąć wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa do poziomu co najmniej 10 tys. euro i o co najmniej 20 proc. w stosunku do wyjściowej wielkości ekonomicznej oraz utrzymać ten poziom co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy,

➤ zrealizować działanie w zakresie zmiany kierunku produkcji, z którego tytułu przyznano punkty;

- prowadzić ewidencję przychodów i rozchodów w gospodarstwie lub księgę przychodów i rozchodów, lub księgę rachunkową, lub ewidencję przychodów i rozchodów na podstawie odrębnych przepisów co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy;

- prowadzić działanie w zakresie produkcji roślin wysokobiałkowych, z którego tytułu przyznano punkty;

- umożliwić przeprowadzenie przez uprawnione podmioty, kontroli na miejscu lub kontroli dokumentów;

- udostępniać uprawnionym podmiotom informacje niezbędne do monitorowania i ewaluacji programu;

- przechowywać dokumenty związane z przyznaną pomocą co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy;

- nie podejmować chowu i hodowli świń, co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy (w przypadku operacji związanych z zaprzestaniem chowu i hodowli świń realizowanych na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem ASF).

POSADŹ LAS, WEŹ DOFINANSOWANIE

1 czerwca 2019 r. rozpoczął się nabór wniosków o Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych. Można je składać do 31 lipca w biurach powiatowych ARiMR.

■ Kto może ubiegać się o pomoc?

Wsparcie skierowane jest do rolników (osób fizycznych lub prawnych), którzy są właścicielami lub współwłaścicielami gruntów przeznaczonych do zalesienia lub grunty te stanowią własność małżonka.

O pomoc może wnioskować rolnik, któremu został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Beneficjentem mogą być również jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne gmin, powiatów oraz województw.

■ W jakiej formie przyznawane jest wsparcie?

Wsparcie na zalesienie to jednorazowa, zryczałtowana płatność, która ma zrekompensować koszty wykonania zalesienia oraz jego ochronę. Jej wysokość zależy od rodzaju sadzonek, gruntu, nachylenia terenu oraz wyboru sposobu zabezpieczenia uprawy leśnej.

■ Jakie są kryteria wyboru operacji?

Na etapie weryfikacji wniosków o przyznanie wsparcia na zalesienie weryfikowane są kryteria wyboru operacji, za spełnienie których można uzyskać odpowiednią liczbę punktów.

W przypadku, gdy grunty przeznaczone do wykonania zalesienia przynajmniej w części:

- są zlokalizowane na korytarzach ekologicznych położonych na obszarze Natura 2000 określonych w planie ochrony lub planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 – można otrzymać 14 pkt,
- są zlokalizowane na obszarach zagrożonych erozją wodną określonych w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 9 marca 2015 r. w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rol-

nej zgodnej z ochroną środowiska – można otrzymać 12 pkt.,

- przylegają do śródlądowych wód powierzchniowych – można otrzymać 10 pkt.,
- są gruntami o nachyleniu terenu powyżej 12° – można otrzymać 8 pkt,
- przylegają do lasu lub obszaru zalesionego – można otrzymać 7 pkt,
- są położone na glebach V, VI lub VIz klasy bonitacyjnej – można otrzymać 6 pkt,
- położone są na obszarach ONW, wyznaczonych w ramach PROW 2007-2013 – można otrzymać 5 pkt,
- są położone w województwie o lesistości poniżej 30 proc. – można otrzymać 4 pkt.

i preferencjach zalesieniowych według wariantu III – środowiskowego, określonego w Krajowym Programie Zwiększania Lesistości. Syntetyczny wskaźnik określa potrzeby i preferencje zalesieniowe, im wyższy wskaźnik tym wyższa potrzeba i preferencja zalesieniowa.

Jeżeli na podstawie powyższych kryteriów wyboru operacji nie można ustalić kolejności przysługiwania pomocy, w pierwszej kolejności pomoc ta przysługuje temu podmiotowi, który ubiega się o przyznanie tej pomocy w niższej wysokości.

Powyższe kryteria mają również zastosowanie do gruntów z sukcesją naturalną, na których nie było wymagane dolesienie.

Ponadto do zalesionych gruntów rolnik może otrzymać premię pielęgn-

1 czerwca br. rozpoczął się nabór wniosków o Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych. Można je składać do 31 lipca w biurach powiatowych ARiMR

W pierwszej kolejności pomoc przysługuje tym beneficjentom, których wnioski uzyskały największą liczbę punktów, z tym że minimalny próg punktacji wynosi 6 pkt.

W przypadku uzyskania takiej samej liczby punktów, w pierwszej kolejności pomoc przysługuje temu podmiotowi, którego grunty przynajmniej w części są położone w gminie o większych potrzebach

gminą (przez 5 lat) oraz premię zalesieniową (przez 12 lat). Do otrzymania tej formy pomocy nie są uprawnione jednostki samorządu terytorialnego i jednostki organizacyjne gmin, powiatów oraz województw.

Biuro Prasowe

☎ 22 318 40 90

Zdjęcia: W. Idzkowski, fotolia

Dopłaty 2019: więcej niż rok temu wniosków przesłanych przez internet

2019 jest drugim rokiem, w którym polscy rolnicy przesyłali wnioski o płatności bezpośrednie i obszarowe z PROW na lata 2014-2020 za pośrednictwem aplikacji eWnioskiPlus. Do 31 maja 2019 r., kiedy to upływał wyznaczony termin składania dokumentów, do ARiMR wpłynęło 1,3 mln wniosków.

Dane dotyczące liczby wniosków złożonych drogą elektroniczną wskazują, że rolnicy chętniej niż rok temu korzystają z aplikacji. W 2018 r. przez internet przesłano ich ok. 300 tys. mniej. Podobnie jak rok temu właściciele małych gospodarstw zamiast elektronicznego wniosku mogli złożyć oświadczenie. W 2019 r. zrobiło to ponad 207 tys. gospodarstw,

czyli o połowę mniej niż w roku ubiegłym. Co roku o dopłaty bezpośrednie i obszarowe ubiega się w Polsce ponad 1,3 mln rolników.

Rolnicy, którzy dostarczyli wnioski do 31 maja, mogą spodziewać się otrzymania należnych dopłat w pełnej wysokości. Kto złożył wniosek po tym terminie musi się liczyć z tym, że będzie miał obniżone należne dopłaty o 1 proc. za każdy

robotyczny dzień opóźnienia. Ostateczny termin złożenia wniosków upływa 25 czerwca 2019 r.

W razie jakichkolwiek wątpliwości rolnicy mogą zgłaszać się z pytaniami do biur ARiMR. Pod numerem 800 38 00 84 czynna jest także infolinia, a szczegółowe informacje o aplikacji eWnioskiPlus wraz z filmami instruktażowymi znajdują się na stronie internetowej Agencji (www.arimr.gov.pl) w zakładce „eWnioskiPlus”.

Biuro Prasowe

☎ 22 318 40 90

Zdjęcia: ©Pantherstock / Photogenica, fotolia

Zagospodarowanie państwowych gruntów

Do zadań Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa należy zagospodarowanie nieruchomości rolnych przyjętych do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (ZWRSP). Na koniec marca 2019 r. w Zasobie pozostawało prawie 1 mln 369 tys. ha państwowej ziemi, z czego ok. 1 mln 35 tys. ha stanowią grunty wydzierżawione, a do rozdysponowania pozostaje nieco ponad 200 tys. ha.

Od początku działalności Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (wcześniej Agencji Nieruchomości Rolnych) tj. od 1991 r. do 31 marca 2019 r. przyjęto do Zasobu WRSP prawie 4,75 mln ha gruntów, z czego trwale rozdysponowano prawie 3,38 mln ha. W ramach sprzedaży i odpłatnego przekazania rozdysponowano 2,71 mln ha. Nieodpłatnie przekazano uprawnionym podmiotom prawie 663,5 tys. ha gruntów Zasobu, z tego samorządom terytorialnym niemal 58,7 tys. ha. Stan gruntów pozostających w Zasobie WRSP na koniec marca 2019 r. wyniósł łącznie 1 mln 369 tys. ha.

■ Dzierżawa gruntów rolnych

Podstawową formą zagospodarowania gruntów rolnych Zasobu jest

dzierżawa. Cieszy się ona dużym zainteresowaniem, gdyż jest to dogodny sposób użytkowania gruntów i budynków, nie wymagający angażowania dużych środków finansowych, jak ma to miejsce przy nabywaniu nieruchomości.

Według stanu na koniec marca 2019 r. w dzierżawie pozostawało 1 035 tys. ha (tj. 76% powierzchni pozostającej w Zasobie WRSP) na podstawie zawartych 61,4 tys. umów dzierżawy. Największe powierzchnie wydzierżawionych gruntów znajdują się w województwach: zachodniopomorskim – 211,6 tys. ha; wielkopolskim – 159,6 tys. ha; dolnośląskim – 142,5 tys. ha i warmińsko-mazurskim – 122 tys. ha. W pierwszym kwartale br. wydzierżawiono łącznie 11,2 tys. ha gruntów, na podstawie 1,4 tys. zawartych umów.

Wydzierżawienie nieruchomości Zasobu WRSP następuje głównie w trybie przetargowym. Podstawowym rodzajem przetargów na dzierżawę jest przetarg ograniczony, w którym mogą uczestniczyć wyłącznie rolnicy indywidualni zamierzający powiększyć lub utworzyć gospodarstwo rodzinne. W okresie od początku stycznia do końca marca 2019 r.

w całym kraju odbyło się prawie 2,2 tys. przetargów na dzierżawę, w których zaoferowano powierzchnię niemal 14,5 tys. ha, z czego rozstrzygnięto prawie 1,6 tys. przetargów na powierzchnię blisko 11 tys. ha.

Średni czynsz dzierżawny dla umów dzierżawy zawartych w pierwszym kwartale 2019 r. wyniósł 8,2 dt/ha. Najwyższy czynsz dzierżawny KOWR uzyskał w województwach: mazowieckim – 36,4 dt/ha, łódzkim – 27,4 dt/ha, opolskim – 19,8 dt/ha i kujawsko-pomorskim – 19,6 dt/ha. Natomiast najniższy czynsz dzierżawny KOWR zanotował w województwach: świętokrzyskim – 2,0 dt/ha, zachodniopomorskim – 4,6 dt/ha wielkopolskim – 5,5 dt/ha oraz podkarpackim – 5,6 dt/ha.

■ Sprzedaż państwowej ziemi

Inną formą gospodarowania Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa jest sprzedaż. Od początku działania do 31 marca 2019 r. zostało sprzedanych 2,71 mln ha gruntów, tj. 57% powierzchni przejętej do Zasobu WRSP, na podstawie 654,8 tys. podpisanych umów sprzedaży.

W pierwszym kwartale br. zrealizowana sprzedaż nieruchomości Zaso-

Powierzchnia gruntów w Zasobie WRSP w poszczególnych województwach
(stan na 31.03.2019 r.)

bu WRSP wyniosła 842 ha. Z tej powierzchni uprawnionym podmiotom sprzedano bez przetargu 138 ha – w ramach przysługującego im prawa pierwszeństwa w nabyciu, a 704 ha sprzedano w trybie przetargowym.

W okresie od stycznia do marca br. odbyło się niemal 6,8 tys. przetargów na sprzedaż państwowych nieruchomości, na powierzchni

prawie 4,4 tys. ha, z czego rozstrzygnięto prawie 1,1 tys. przetargów na powierzchnię nieco ponad 900 ha.

Średnia cena sprzedaży 1 ha gruntu rolnego w I kwartale 2019 r. wyniosła 32 857 zł. Najwyższe średnie ceny sprzedaży gruntów rolnych odnotowano w województwach: opolskim – 45,8 tys. zł/ha, lubu-

skim – 45,7 tys. zł/ha, kujawsko-pomorskim – 37,2 tys. zł/ha i warmińsko-mazurskim – 32,5 tys. zł/ha. Najniższą średnią cenę sprzedaży uzyskano w województwach: świętokrzyskim – 11,5 tys. zł/ha, mazowieckim – 14,3 tys. zł/ha oraz śląskim – 16,0 tys. zł/ha.

Grнты pozostające do rozdysponowania

Według stanu na dzień 31 marca 2019 r. w ogólnej powierzchni gruntów Zasobu WRSP pozostawało do rozdysponowania 201,2 tys. ha. Dokonana w jednostkach terenowych szacunkowa ocena przydatności tych gruntów do różnych celów (wg stanu na koniec 2018 r.) wskazała, że znaczna część gruntów (ok. 69%) może być sprzedana lub wdzierżawiona kontrahentom KOWR na cele związane z produkcją rolną z tym, że większość z tych gruntów jest o niskiej przydatności rolniczej i znacznym rozdrobnieniu. Kolejne grнты (ok. 18%) określono, jako kwalifikujące się do wykorzystania w celach nierolniczych – zwłaszcza pod zalesienia i budownictwo, a także na cele rekreacji i związane z ochroną przyrody. Dla pozostałych gruntów (ok. 13%) nie zdefiniowano możliwych kierunków ewentualnego wykorzystania. Ocenia się, że znaczna część tych gruntów charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem oraz innymi niekorzystnymi cechami, jak: nieuregulowane stosunki wodne, zakamienione, położone na skar-pach, urwiskach, między wałami przeciwpowodziowymi, itp.

Największe powierzchnie gruntów do rozdysponowania znajdują się w województwach: zachodniopomorskim – 42 tys. ha; dolnośląskim – 33 tys. ha; lubuskim – 21 tys. ha.

Grнты do rozdysponowania w podziale na województwa
(stan na 31.03.2019 r.)

Departament Gospodarowania Zasobem

☎ 22 376 76 23

Zdjęcie: fotolia

KOWR pomaga najbardziej potrzebującym

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa realizuje Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 skierowany do osób najbardziej potrzebujących w kraju. W 2018 r. pomoc ta trafiła do ponad 1,3 mln osób w formie 6,7 mln paczek żywnościowych i 1,7 mln posiłków.

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (POPŻ) to krajowy program współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, którego celem jest ograniczenie ubóstwa poprzez świadczenie pomocy żywnościowej osobom najbardziej potrzebującym. Budżet POPŻ na lata 2014-2020 wynosi 556,9 mln euro, z tego: 473,4 mln euro pochodzi z budżetu UE, a 83,5 mln euro z budżetu krajowego. POPŻ jest realizowany w dwóch kluczowych obszarach:

zakup żywności w procedurze zamówień publicznych i dostarczenie jej do magazynów organizacji partnerskich przez wykonawców wybranych w drodze przetargu oraz dystrybucja żywności wśród osób najbardziej potrzebujących wraz z działaniami towarzyszącymi, których celem jest m.in. włączenie społeczne oraz wzmacnianie samodzielności i kompetencji w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego. Pomoc żywnościową w ramach POPŻ mogą być objęte osoby i rodziny znaj-

dujące się w trudnej sytuacji życiowej, spełniające kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej i których dochód nie przekracza 200% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej, tj. 1402 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1056 zł dla osoby w rodzinie.

Programem tym kieruje Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, natomiast KOWR jest jego beneficjentem i instytucją pośredniczącą. Jako beneficjent KOWR odpowiada za przygotowanie i przeprowadzanie w procedurze zamówień publicznych przetargów na dostawę artykułów spożywczych do magazynów organizacji partnerskich. Jako instytucja pośrednicząca KOWR sprawuje nadzór nad dost-

Z podprogramu na podprogram można zaobserwować rozwój: zwiększa się jego zasięg terytorialny, asortyment produktów jest rozszerzany i wzbogacany, przy jednoczesnej dbałości o wysoką jakość dostarczanych artykułów

wami żywności do magazynów organizacji partnerskich o zasięgu ogólnopolskim lub ponadregionalnym (OPO) przez wykonawców, dystrybucją żywności oraz realizacją działań towarzyszących.

W roku kalendarzowym 2018 r. realizowane były dwa podprogramy, tj. Podprogram 2017 i Podprogram 2018. Z podprogramu na podprogram można zaobserwować rozwój: zwiększa się jego zasięg terytorialny (ponad 95% gmin uczestniczy w jego realizacji), asortyment produktów jest rozszerzany (wzrost liczby produktów) i wzbogacany, przy jednoczesnej dbałości o wysoką jakość dostarczanych artykułów spożywczych. Warto przypomnieć, że w Podprogramie 2014 było 5 różnych produktów o wartości około 37 mln zł, w Podprogramie 2015 – 16 różnych produktów o wartości około 265 mln zł. W Podprogramie 2016 – liczba produktów nie zmieniła się, ale ich wartość wzrosła do około 297 mln zł. W Podprogramie 2017 znalazło się 21 produktów, a ich wartość to około 340 mln zł. W Podprogramie 2018 utrzymano róż-

norodność asortymentu, podjęto kolejne działania na rzecz podwyższenia jakości, a wartość zakupionej żywności wyniosła ponad 330 mln zł. Potrzebujący w ramach Podprogramu 2018 otrzymują: groszek z marchewką, fasolę białą, koncentrat pomidorowy, buraczki wiórki, powidła śliwkowe, makaron jajeczny, makaron kukurydziany bezglutenowy, kaszę gryczaną, herbatniki maślane, mleko UHT, ser podpuszczkowy dojrzewający, szynkę drobiową i wieprzową mieloną, pasztet wieprzowy, filet z makreli w oleju, cukier biały, olej rzepakowy, ryż biały, kaba-

nosy wieprzowe, miód wielokwiatowy nektarowy oraz gołąbki w sosie pomidorowym.

Produkty te dostarczane są do osób potrzebujących, za pośrednictwem organizacji partnerskich wyłonionych w drodze konkursu przez

Pomocą żywnościową w ramach POPŻ mogą być objęte osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i których dochód nie przekracza 200 proc. kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej: Caritas Polska, Federacja Polskich Banków Żywności, Polski Komitet Pomocy Społecznej oraz Polski Czerwony Krzyż. Organizacje te mają rozbudowane sieci dystrybucji, tworzone przez organizacje partnerskie regionalne i lokalne, których łącznie jest ponad 2400 jednostek.

Podsumowując realizację POPŻ 2014-2020 w roku kalendarzowym 2018 warto zaznaczyć, że do magazynów organizacji partnerskich zostało dostarczonych przez wykonawców blisko 64 tys. ton artykułów spożywczych, pomoc żywno-

ściowa została przekazana w formie 6,7 mln paczek żywnościowych i 1,7 mln posiłków do ponad 1,3 mln osób najbardziej potrzebujących, zakwalifikowanych do objęcia Programem.

Ponadto, odbiorcy pomocy żywnościowej mieli możliwość uczestniczenia w działaniach towarzyszących obowiązkowych (mających na celu m.in. włączenie społeczne osób) oraz dofinansowanych z POPŻ, które mają na celu wzmocnienie samodzielności i kompetencji w prowadzeniu gospodarstwa domowego, a także uświadamianie w zakresie zdrowego żywienia i przeciwdziałanie marnowaniu żywności (warsztaty edukacji ekonomicznej, nauka tworzenia, realizacji i kontroli budżetu domowego, ekonomicznego prowadzenia gospodarstwa domowego, z uwzględnieniem wszystkich finansowych i rzeczowych dochodów rodziny, w tym darów żywnościowych); warsztaty dietetyczne i dotyczące zdrowego żywienia; warsztaty kulinarne dla różnych grup pokoleniowych z udziałem ekspertów kuli-

narnych, kucharzy, dietetyków pokazujące różne możliwości przygotowania potraw i wykorzystania artykułów spożywczych oraz programy edukacyjne o zasadach zdrowego żywienia i przeciwdziałania marnowaniu żywności).

W roku kalendarzowym 2018 r. organizacje partnerskie przeprowadziły ok. 8,5 tys. działań towarzyszących, w których uczestniczyło łącznie ponad 151 tys. osób korzystających z pomocy żywnościowej.

Departament Wspierania Konsumpcji
22 376 79 79

Zdjęcia: fotolia

Nowy kurs e-learningowy KRUS

dla najmłodszych mieszkańców wsi

Bezpieczne funkcjonowanie rodziny w obrębie siedliska wymaga przestrzegania zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym. Umaszynowienie gospodarstwa, kontakt ze zwierzętami hodowanymi oraz różnymi niebezpiecznymi substancjami stosowanymi do produkcji rolnej (nawozy, paliwa, środki ochrony roślin) może stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia oraz prawidłowego rozwoju dzieci.

KRUS od lat wykorzystuje różne

formy oddziaływania na świadomość dzieci i młodzieży. Organizuje dla nich szkolenia, pogadanki, konkursy i olimpiady wiedzy o bhp, przygotowuje publikacje w środkach masowego przekazu oraz materiały popularyzatorskie. Tylko w tym roku w IX Ogólnopolskim Konkursie Plastycznym dla Dzieci „Bezpiecznie na wsi: maszyna pracuje a dziecko obserwuje”, odbywającym się pod honorowym patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, udział wzięło 49 574 uczniów

z 3 597 szkół podstawowych. Świadczy to z jednej strony o dużym zainteresowaniu działaniami prewencyjnymi KRUS, dedykowanymi najmłodszym mieszkańcom wsi, z drugiej, nakłada na Kasę obowiązek stałego doskonalenia i poszerzania form przekazu o nowe narzędzia edukacyjne i komunikacyjne.

Wychodząc naprzeciw tym oczekiwaniom Kasa stworzyła i udostępniła dzieciom i młodzieży kurs e-learningowy „Bezpiecznie na wsi mamy – upadkom zapobiegamy”

Przygotowany przez KRUS kurs e-learningowy dla najmłodszych mieszkańców wsi nie tylko pokazuje, jakie zagrożenia wypadkowe występują najczęściej w gospodarstwie, ale także uczy prawidłowych zachowań podczas przebywania na jego terenie

na temat zasad bezpiecznego przebywania w gospodarstwach rolnych i bezpiecznej pracy rolniczej. Kurs pokazuje, jakie zagrożenia wypadkowe występują najczęściej w gospodarstwie, a także uczy prawidłowych zachowań podczas przebywa-

nia na jego terenie. Kurs składa się z trzech części, każda z nich dotyczy innego rodzaju zagrożeń, związanych z: siedliskiem, maszynami i urządzeniami rolniczymi oraz zwierzętami gospodarskimi. Użytkownicy mogą sprawdzić swoją

wiedzę rozwiązując zagadki, quizy oraz test końcowy.

Swoją platformę e-learningową Kasa zbudowała w oparciu o IBM Cloud. – Przeniesienie platformy e-learningowej do chmury pozwoli nam dotrzeć do większej liczby młodych ludzi, potencjalnie narażonych na wypadki w gospodarstwach rolnych – powiedział Waław Bejtan, wicedyrektor Biura Informatyki i Telekomunikacji w KRUS. – W dobie urządzeń mobilnych, szkolenia online bardzo zwiększają zasięg i liczbę odbiorców, umożliwiając lepsze wdrażanie zasad dotyczących bezpieczeństwa pracy na wsi – dodał.

Kurs „Bezpiecznie na wsi mamy – upadkom zapobiegamy” dostępny jest na stronie <https://prewencja.krus.gov.pl/>. Dzieci i młodzież mogą korzystać z niego podczas szkoleń prewencyjnych oraz lekcji w szkołach. W najbliższych tygodniach Kasa zachęcać będzie użytkowników do indywidualnego korzystania z kursu w dogodnym dla siebie czasie i miejscu, również poprzez urządzenia mobilne.

Biuro Komunikacji i Współpracy
Międzynarodowej
☎ 22 592 64 05

Zdjęcia: fotolia

Biuletyn informacyjny nr 6/2019 (216). Wydawany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Redagowany pod kierunkiem Małgorzaty Książek przy współpracy z kolegium redakcyjnym w składzie: Joanna Czaban, Joanna Czapla, Jerzy Dąbrowski, Nina Dobrzyńska, Agnieszka Fido-Chmielewska, Joanna Gierulska, Monika Grązka, Waldemar Guba, Robert Jakubik, Magdalena Józeficka, Agnieszka Kłódkowska-Cieślakiewicz, Ryszard Kogut, Adam Kraina, Mariusz Rytel, Michał Rzytki, Joanna Warowny, Magdalena Zasępa.

Opracowywany przez zespół w składzie: Ewa Jaroszewicz, Mariola Marczak.

Projekt graficzny: Paulina Furman, Artur Kubat. **Współpraca:** Alicja Daniluk-Jankowska. **Zdjęcia na I-IV str. okładki oraz na str. 1-3:** archiwum MRiRW, Fotolia, ©Pantherstock / Photogenica.

Redakcja: ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa; tel. (22) 623 11 75, (22) 623 20 68.

Łączność z czytelnikami: Biuro Prasowe MRiRW ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa, e-mail: rzecznik.prasowy@minrol.gov.pl.

Wersja internetowa: <https://www.gov.pl/rolnictwo/biuletyny-informacyjne-ministerstwa>; <http://www.arimr.gov.pl/dla-beneficjenta/biblioteka.html>;

ISSN 1233-9784. Podpisano do druku: 13 czerwca 2019 r.

Nakład: 8000 egz. **Druk:** Zakłady Graficzne TAURUS Roszkowsky Sp. z o.o., Kazimierów, ul. Zastawie 12, 05-074 Halinów.

Redakcja wyraża zgodę na kopiowanie, reprodukcje i rozpowszechnianie w celach niekomercyjnych, w całości lub w części, materiałów tekstowych. Podmiot korzystający z materiałów tekstowych, opublikowanych na stronach czasopisma, zobowiązany jest do zamieszczenia informacji o ich pochodzeniu.

Zabronione jest kopiowanie, reprodukcje i rozpowszechnianie materiałów graficznych, tj. ilustracji, rycin, zdjęć, itp.

Jesteś EKO?

Wybierz certyfikowany produkt rolnictwa ekologicznego.

LOGO Rolnictwa Ekologicznego UE:

gwarantuje, że produkt jest ekologiczny*,
a **każdy opakowany** produkt ekologiczny wytworzony
w Unii Europejskiej, jest oznakowany
LOGO Rolnictwa Ekologicznego Unii Europejskiej.

Przy LOGO zamieszczony jest numer jednostki certyfikującej ze wskazaniem regionu lub kraju pochodzenia surowców z których wytworzono produkt.

*Dotyczy żywych lub nieprzetworzonych produktów rolnych, przetworzonych produktów rolnych przeznaczonych do spożycia (żywności), pasz, wegetatywnego materiału rozmnożeniowego i nasion do celów uprawy.

Od 25 lat Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wspiera polskie rolnictwo

